

1864

**DANSK
MØBELDESIGN**

839 DAGE
HVORDAN KUNNE DET SKE?

**PROJEKT
BLÅ DOK**

FØR ELVIS
VAR DER INGENTING..

INDHOLD

Så skal der males

Et af Danmarks største malerier kommer til syne på en 125 meter lang jernvæg, lige ud til sundet. Den blå flydedok har skiftet look til næste sommer, det både pynter og giver international omtale

4

Gi' mig Rolling Stones

Mette Lindahl kan godt lide rock, litteratur, mand og børn - og Børsen

6

Ta'en bid af det gode liv.

8

Kulinariske børneoplevelser i højsædet

10

Det vælter ind med folk

Borgerforeningen har rekordår i besøgende.

12

Hønen eller ægget?

14

Hvad betyder det med 10 km til arbejde, når bare man har en el-cykel?

Svendborg Kommune har stor succes med el-cykelprojekt

16

Et autentisk drama

18

Det sydfynske landskab og 1864.

Det er en succeshistorie

FilmFyn har en Oscar i hus og to film nominerede til den næste, en rekordagtig aktivitet og en stolthed over at vise, hvad Fyn kan.

Det er en god forretning

20

Elvis var en punker

Har du set nøglerne til Graceland?

24

Verdenspremiere på BaggårdTeatret

Her findes ingen simple løsninger - alle kæmper for deres overlevelse

26

Toldbodhus Skole ser mennesket først

27

'Form følge funktion'

Dansk møbeldesign er en kunstart.

En udødelig del af vores kulturarv.

28

Brugen af vikarer stiger også i

Svendborg

30

Flere elevpladser, tak

31

Godt nyt til weekend-mekanikeren

Gør-det-selv værksted er kommet

til byen.

32

Den grønne side.

34

Sydfyns Elforsyning - brevkasse.

35

Jura i øjenhøjde

36

Mr fejrer 50 års jubilæum

37

CLICK - Det handler om motivet.

38

mitsvendborg.dk
MAGASIN

Ansvarshavende redaktør
Christian Dan Jensen
cj@mitsvendborg.dk
Tlf. 27 83 10 80

Udgiver
mitsvendborg.dk
Kullinggade 1A, 2.sal
5700 Svendborg

Tryk og grafisk design
Graphicco
Ryttermarken 17A
5700 Svendborg

Webside
www.mitsvendborg.dk

Oplag
Ca.20.000 stk.
Husstandsomdeles i
5700 Svendborg
5762 Vester Skerninge
5771 Stenstrup
5874 Hesselager
5881 Skårup
5882 Vejstrup
5883 Oure
5884 Gudme
5892 Gudbjerg

Distribution
FK Distribution
mitsvendborg.dk

Forsidefoto
Per Arnesen
- Miso Film

Fotografer
mitsvendborg.dk
Per Arnesen - Miso Film
Mikkel Elbæk
Julie Marie Nielsen
Colourbox

Næste magasin
udkommer
December 2014

Frikadeller eller foie gras?

Fødevareminister Dan Jørgensen vil have danskerne væk fra spaghetten og kødsovsen foran X Factor fredag aften og tilbage til middagsbordet. Og det er noget af en udfordring. For vi danskere er blevet lidt for magelige på den ufede måde, hvor middagsmåltidet, såvel tilberedelsen som indtagelsen, i stigende grad er blevet en sekundær ting, som skal overstås i en fart.

Men ministeren har en plan. For hvis der er noget, som er oppe i tiden, så er det vist et eller andet med afstemninger og konkurrencer. 'Heureka', har ministeren sikkert tænkt, så er det jo her, vi skal sætte ind i folkesundhedens tjeneste. Som sagt så gjort. Ministeren fik lynhurtigt sat diverse departementschefer i gang og

sammensat et udvalg af kulinariske profeter med opgaven at udstede en konkurrence i befolkningen om at finde Danmarks Nationalret 2014. Nu skulle dansk madkultur sættes højt på dagsordenen.

Det må helt sikkert være hakkebøf med bløde løg og brun sovs. På den anden side, så er flæsketeg med sprød svær jo så dansk, som det kan være. Eller hvad med frikadellen? Den kan vi da slet ikke komme udenom. Forslagene er væltet ind fra danskerne og har gjort det siden den 11. september, hvor alle har kunnet nominere deres bud på nationalretter. Den 20. november, hvor spændingen vel nærmest må være på kogepunktet, afsløres så endelig, hvad danskernes favoritmåltid er.

Men i virkeligheden er det jo fløjtende ligegyldigt, om det er kåldolmer eller burgundisk kødgryde, som ender med titlen som Danmarks Nationalret. Det handler meget mere om, hvad det er for råvarer, vi putter i gryden.

Hvis nu afstemningen om Danmarks Nationalret i stedet handlede om at kunne lave 'Danmarks Økologiske Nationalret', så ville vi for alvor åbne op for kreativiteten i køkkenet. Ingen restauranter med respekt for sig selv i hele det ganske danske land ville undlade at have deres bud på Danmarks Økologiske Nationalret på menukortet. Ingen skolekøkkener kunne komme udenom at prøve kræfter med

at lave en sådan ret, og ude i de små hjem ville bæredygtighed, dyrevelfærd og indkøb med omtanke pludselig give anledning til sund diskussion og dermed blive en helt naturlig del af vores madkultur.

Med den i skrivebordsskuffen kunne fødevareministeren tage næste step med et nyt initiativ om at fjerne momsen på økologiske fødevarer. Det ville give genklang langt ud over landegrænsen, og samtidig ville det styrke købelysten hos danskerne i at købe økologisk. Vi ville slippe for alle tilsætningsstofferne i maden, som gør os svage og syge, og - ikke mindst - ville det være muligt for alle at kunne tilberede og servere Danmarks Økologiske Nationalret - hver dag.

Velbekomme og rigtig god fornøjelse med mitsvendborg.dk - MAGASIN

”I virkeligheden er det jo fløjtende ligegyldigt, om det er kåldolmer eller burgundisk kødgryde, som ender med titlen som Danmarks Nationalret. Det handler meget mere om, hvad det er for råvarer, vi putter i gryden

CHRISTIAN DAN JENSEN
Redaktør, mitsvendborg.dk

REDAKTION

Christian Dan Jensen, Redaktør
cj@mitsvendborg.dk
Mobil: 27 83 10 80

Per Vincent, Journalist
pv@mitsvendborg.dk
Mobil: 30 11 40 05

Jens Schnabel, Journalist
jensschnabel@hotmail.com
Mobil: 60 73 37 80

ANNONCESALG

Freddy Højby, Annoncesalg
fh@mitsvendborg.dk
Mobil: 52 14 79 00

Bo Jensen, Annoncesalg
bj@mitsvendborg.dk
Mobil: 61 46 22 23

SKRIBENTER

Susanne Riber
gsriber@gmail.com

Henning Mølgård
post@dk-paratviden.dk
www.dk-paratviden.dk

Per Nykjær Jensen
pnj@seamall.eu

Cittaslow Svendborg
cittaslow@svendborg.dk
www.cittaslow.svendborg.dk

Mette Thillerup, Skribent
Den grønne side, EnergitiJenesten
mt@energitiJenesten.dk

Niels Christian Nielsen, Skribent
Den grønne side, G02Green
info@go2green.dk - www.go2green.dk

Anita Kramer, Skribent
Den grønne side, Sydfyns Elforsyning
ank@sef.dk

Det bliver STORT

Lige nu kan det sådan set være lige meget, om det er kunst eller ej. Pointen er, at det bliver fantastisk, og Svendborg bliver kendt for endnu et godt trut i kulturbasunen.

Sådan kunne det komme til at se ud (fotomontage)

AF PER VINCENT

Alle dem, der kommer sejlen ind i haven, og dem, der sejler forbi, har sikkert et par bemærkninger om den enorme, blå flydedok. Alle dem, der går tur på Skansen, og dem på campingpladsen har sikkert også talt om den, for den fylder godt i byens skyline. Nu ved vi, hvad der skal ske med den. Et af landets største malerier skal udføres af folk, der laver graffiti og den slags til hverdag, og de har aldrig prøvet sådan noget her før. Men det er der vel ikke så mange, der har, når man tænker på projektets størrelse. 125 meter lang og næsten 10 meter høj, og malingen bliver ikke sprøjet på, det kommer til at foregå med ruller. Respekt.

Ja, gør det!

Nu er det måske ikke første gang, selve ideen er fremme, og manden, der så gør noget ved det, hedder Morten Sol Petersen. Han har en Kegnæsjolle.

Den er tit på sundet, og en sommerdag han gled forbi dokken for en god halv vind, slog han næven i rælingen (der var ikke noget bord) og gjorde noget ved det.

Dokkens ejer, Petersen & Sørensen, var helt med på planerne om et maleri, de havde faktisk selv tænkt på det samme, og Svendborg Kommune kunne godt se perspektiverne.

- Det bliver kæmpestort og imponerende at se på! Vi er i gang, og det er jeg glad for, det kommer til at give masser af omtale, også internationalt. Jeg glæder mig! smiler Morten Sol, der fortæller og fortæller. Han siger også

noget om, hvor pengene skal komme fra, det venter vi lige med.

Om motiverne er...

For der er jo Nigel Thomas, Søren Bo Østerkjærhuus og Christian Olsen. Det er dem, der skal gøre det hele, mens de balancerer rundt på et stillads otte meter over havoverfladen. De siger, at det skal nok gå, og det er de da ikke bange for.

Søren Bo er til street-art, det er Nigel Thomas ikke, han er mere til grafiske og stramme illustrationer, og Christian Olsen er en af dem, der sprayer farver i den københavnske metro. Otte, måske ti motiver regner de med, der er plads til, og de er ikke spor tilfældige. De tre har nemlig talt meget med Esben Hedegaard, og det blev de klogere af. Han er byens museumsinspektør og har fortalt og vist billeder fra Svendborg Værft, og de kan bruges. Måske også lidt skibsrømt, nogle af Svendborgsejlskibene, hvem ved. Og hvad med måger? Der er jo trods alt 125 meter.

Frem med regnestokken

Når nu dimensionerne er så store, er matematik ikke til at komme udenom. Nigel Thomas forklarer og viser på den model, de har, hvordan størrelsesforholdene er, afstanden mellem motivet og den, der ser på det, og at man skal tænke meget over vinklerne.

- Farvevalget er vigtigt på sådan en stor flade, det skal være tydeligt og klart at se på, siger Nigel Thomas.

- Maleriet skal være sådan, at man skal kunne se det fra Christiansminde og fra en båd, der sejler tæt forbi, så vi regner den ud på forhånd. Og det skal gøres rigtigt, tilføjer Søren Bo. Det er nok en god ide, så er de fri for at ro ud på sundet en gang i timen for at få overblikket.

Til sommer

Prisen er lige under en million kroner, og de skal komme fra fonde og sponsorer. Morten Sol Petersen kunne forestille sig, at Hempel Maling ville være med, det er jo søfart, og så kender han manden, der har Codan Stilladser. Det ene med det andet og så nogle pengestærke fonde. Projektet skal også blive til en bog og en kortfilm, og vi kan se det næste sommer. Det bliver stort, og så falder der sikkert nogle flere bemærkninger.

Morten Sol Petersen, Søren Bo Østerkjærhuus og Nigel Thomas. Tre folk, der tænker befriende stort. (Foto:mitsvendborg.dk)

Lad os levere maden Juleaften og Nytårsaften

Julemenu:

Hovedret: Andesteg med ½ æble med ribsgelé, Andeskysauce, hjemmelavet rødkål og asier. Pr. couvert kr. 149,-
Dessert: Hjemmelavet ris à la mande med kirsebærsauce. Pr. couvert kr. 49,-

Menuen skal afhentes juleaften mellem kl. 13:00 og 14:00

Serveringsklar, skal dog varmes. I skal blot selv sørge for kartofler.

Skal bestilles senest d. 18. december · Tlf.nr. 2990 4229 eller 2065 8710

Udførlig vejledning i opvarmning og servering medfølger.

Svendborg Golfrestaurant
v/Belinda & Ove Dahl
Tordengårdsvej 5
5700 Svendborg
www.restaurant-golf.dk
golfrest@hotmail.com

Nytårsmenu:

Forret: Hummerbisque med krebschaler, limefløde og hjemmebakket kuvertbrød.
Hovedret: Helstegt kronhjortefilet med rodfrugtechips serveres med pom. Anna, ristede svampe i parmesankurv, langtidsbagte tomater og portvinssky.

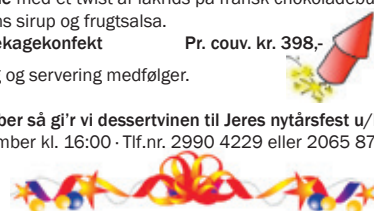
Dessert: Hvid chokoladecreme med et twist af lakrids på fransk chokoladebund, serveres med rødvinssirup og frugtsalsa.

Kl. 24.00: Hjemmebakket kransekagekonfekt Pr. couv. kr. 398,-

Udførlig vejledning i opvarmning og servering medfølger.

Bestil før mandag d. 15 december så gi'r vi dessertvinen til Jeres nytårsfest u/b
Bestil senest fredag d. 26 december kl. 16:00 · Tlf.nr. 2990 4229 eller 2065 8710

Skal afhentes 31. december
mellem kl. 13:00 og 14:00

JUBILÆUMSPRIS

TOMMY HILGIGER

Skjorte

Frit valg

399,-

JUBILÆUMSPRIS

TOMMY HILGIGER

Strik

499,-

SPAR 898,-

ARROW Skjorte

Frit valg

Normalpris 799,- 1 stk. 399,-

2 stk. NU 700,-

TOMMY HILFIGER

ARROW

USA • 1851

SPAR 2.500,-

Hugo Boss Habit

Normalpris 4.999,-

NU 2.499,-

SPAR 400,-

Hugo Boss Habit

Normalpris 999,-

NU 599,-

SPAR 400,-

Hugo Boss Jeans

Normalpris 999,-

NU 599,-

SPAR 300,-

Tiger Skjorte

Normalpris 799,-

NU 499,-

BOSS
HUGO BOSS

TIGER
OF SWEDEN

ETON

SPAR 300,-

ETON Skjorte

Frit valg. Normalpris 1.099,-

NU 799,-

SPAR 2.500,-

GANT Parka

Normalpris 4.999,-

NU 2.499,-

SPAR 2.250,-

Car coat

Normalpris 4.499,-

NU 2.299,-

GANT®

HARDIS
KONRAD

Møllergade 10 · Svendborg · Tlf. 62 20 10 97

PÅ MÆRKERNE
www.mr.dk

ARROW
USA • 1851

TIGER
OF SWEDEN

eterna
EXCELLENT

BJÖRN BORG

TOMMY HILFIGER

ETON

BOSS
HUGO BOSS

GINO MARCELLO
MILANO

MILESTONE®
THE JACKET BRAND

GANT®

BRAX
FEEL GOOD

SAMSØE & SAMSØE

Hellere AC/DC end Rasmus Seebach

At træde i fars fodspor. At overtage den virksomhed han er synonym med. At have planer hele tiden. At have huset åbent for børnenes venner.

AF PER VINCENT

(Foto: mitsvendborg.dk)

Når man taler med Mette Lindahl, er der kontakt hele tiden. Hun er til stede her og nu på en behageligt tilbagelænet måde, og hun tager den tid, der skal til. Hun er selfmade, og hun har sagt ja til at overtage fars forretning, fordi huset er aktivt og levende.

Langsom fornyelse

Børsen i Gerritsgade kalder sig selv for en GastroPub, og menukortet og køkkenet spiller hovedrollen, men det er vel også et værtshus? - Ja, på sin vis. Om aftenen og natten hænger vi jo sammen med Face Inn, resten af tiden er der fokus på maden. Det er ikke længe siden, vi begyndte at lave Gastrobrunch, og det er et hit, siger Mette Lindahl, der hele tiden tænker på udvikling. - Forretningen skal fornys i et ordentligt tempo, der skal dukke nye ting op engang imellem, men ikke for hurtigt, understreger Mette Lindahl.

Ham Launy...

Hvis far jo er Launy Lindahl, manden der er indbegrebet af Børsen. Han var over det hele hele tiden, og dengang Børsen havde levende musik, var han kendt og frygtet blandt musikerne som "ham, der stod omme bag baren og sang med". Launy Lindahl havde sin egen mikrofon.

- Launy er manden, der får 120 ideer i timen, og jeg er meget mere struktureret og kan sortere lidt i det. Så det passer meget godt, at vi kører parløb her i begyndelsen, men jeg har den daglige ledelse, og det er mig, folk ringer til. Selvfølgelig er der ting, som Launy er bedre til end mig, alt hvad der er med Marthastuen for eksempel, forklarer Mette Lindahl.

Roskilde YEAH!

Carsten hedder hendes mand, og han er kiropraktor. Isabella er 12 år, Caroline er meget tæt på ni, og Zacharias er seks år.

De bor alle sammen i Vester Skerninge, og det er rigtig godt.

- Børnene går på friskolen, og vi kan rigtig godt lide alt det fællesskab, der er omkring det. Jeg tilbringer meget tid sammen med ungerne, det er for eksempel vigtigt for mig, at vores hus er åbent for deres venner. Vi bor lidt tilbage-trukket, så der kan også være roligt, når der er brug for det, smiler Mette Lindahl.

Den ene dag sidder hun hjemme under lampens skær og læser Lykke Per. Dagen efter er hun på Roskilde Festival.

- Jeg elsker det, der er ikke så meget at gøre. Det var stort i år, da jeg kom helt tæt på Mick Jagger, det var fedt, og så kan jeg godt lide at færdes blandt alle de forskellige mennesketyper og høre noget nyt musik, jeg ellers aldrig ville høre. Men giv mig Rolling Stones og AC/DC, jeg er ikke en poptøs, griner Mette Lindahl.

Tyverisikring af tablets og telefoner

Gravering
Fra kr. 95,-
Max to linjer
Incl. moms

Mulighed for gravering af motiv og illustration, indhent tilbud!

Både offentlige institutioner, private virksomheder og privatpersoner bruger gravering af deres værdifulde genstande som tyverisikring.

Ved en gravering opnår man både en æstetisk og permanent måde at sikre sine genstande på.

Svendborg Skilte & reklame ApS

Søholmen · Østre Havnevej 33 · 5700 Svendborg · Tlf. 62 22 47 40
www.svendborgskilte.dk

Vælg SupportEnergi fra SEF

Støt idrætten, kulturen og andre gode formål

**- du vælger helt selv, hvem der
skal ha' et bidrag fra SEF!**

- Bidraget til netop din klub, forening eller det valgte formål vokser, når du bruger el og naturgas
- Med din personlige støtte er du med til at rejse ekstra midler til nye og spændende tiltag
- Din klub, forening eller det valgte formål kan ligge hvor som helst i Danmark
- Du får til gengæld adgang til attraktive priser på både el og naturgas

Læs mere på sef.dk/supportenergi

HER FOR DIG

SEF engagerer sig i dit lokalområde. Vi ønsker at gøre en mærkbar forskel, lige dér hvor vores kunder bor, er aktive og har deres fritidsinteresser. Derfor tilbyder vi SupportEnergi.

din daglige energi – på sef.dk

Følg os på Facebook
facebook.com/sydfyns.elforsyning

sydfyns **elforsyning**

Ta'en bid af det gode liv

AF CITTASLOWRÅDET, Svendborg

Hvad er egentlig det dér Cittaslow? Det kan siges meget enkelt: At skabe rammer for det gode liv. Et godt eksempel er de pavilloner, der i sommerens løb blev opstillet rundt omkring på havnen. Lige siden har de været i brug hver eneste dag. Her sidder forelskede par og deler en flaske vin en lun aften. Ansatte på de nærliggende kontorer tager deres madpakke med ned på kajen, imens de nyder udsigten over Sundet. En flottere frokoststue findes ikke. Gæster til Ærøfærgeren, turister og travle københavnere på weekendtur forundres og tager billeder, for hvad laver en oversavet jolle dér midt på kajen? Lidt forsigtigt tager de plads, læner sig tilbage og kigger ud

over vandet. Man kan næsten gætte, hvad de tænker: Hvor er der dog dejligt her i Svendborg, og hvor sker der mange spændende ting.

Og det er netop, hvad Cittaslow handler om. At have sans for det gode liv og at turde tænke nyt, når vi sammen skaber rammerne om det. Som nu de pavilloner. Bygget af 20 arkitektstuderende fra København i et samarbejde med skibsbyggere fra Ring-Andersens skibsværft og tømrere og bygningsnedkere fra Sydfyns Byggefirma. Det var to hektiske uger, hvor der blev hamret og savet til langt ud på aftenen. Men to uger i bedste Cittaslow-ånd, fordi hver og en af de 20 studerende bagefter tog hjem

til København med et helt særligt forhold til Svendborg. Det var to uger, hvor de boede og arbejdede med udsigt til de græssende køer ovre på Skansen. To uger, hvor de hver aften badede ved roklubben og spiste aftensmad på kajen ved Maritimt Centers fine, gamle pakhús. To uger, hvor de med stolthed så deres tegninger tage form i mødet med Svendborgs solide håndværkstraditioner. De tog alle en lille bid af det gode liv i Svendborg med sig hjem, og vi, der bliver tilbage, kan glæde os over, at det netop kan være en frokostpause i en af pavillonerne på kajen, der minder os om, hvor godt vi har det her i Svendborg.

(Foto: mitsvendborg.dk)

Svendborgsund KLASSIKERE:

- Frokost Platte
- Pariserbøf
- Tatar
- Engelsk Bøf
- Tarteletter

Husk at bestille bord
til Mortensaften
og til jeres julefrokost

**SLIP FOR BESVÆRET
- BESTIL MADEN HOS OS:**

Andesteg og risalamande til juleaften
eller 4 retters nytårsmenu!

Se mere på www.restaurantsvendborgsund.dk

RESTAURANT

Svendborgsund

Havnepladsen 5 - Svendborg - tlf. 6221 0719

Værtshuset, der tinglystes helt tilbage i 1681, er i al stilhed blevet Svendborgs mest besøgte restaurant.

I dag er det udsøgte retter, der tilberedes i køkkenet på Svendborgsund.

Den månedlige menu er trækplaster på tidens mest alsidige menukort.

Schiang Living

FØDSELSDAG

**louis
poulsen**

Nyhed PH 3½-3 pendel kr. 5.495.-

Y-STOLEN
100
ÅRS BØG

CARL HANSEN & SØN
PASSIONATE CRAFTSMANSHIP

**Y-stolen af
Hans J. Wegner**
fremstillet i 100 år
gammelt bøgetræ
fra skovene omkring
Brahetrolleborg
gods.
Til århundredets pris.

Lyngby vasen
20 cm.
Hvid eller sort
Før kr. 699,-
Nu kr. 549,-

Kay Bojesen
sangfugl Før kr. 499,-
Nu kr. 399,-

GEORG JENSEN
ESTABLISHED 1904

Cobra
lysestager
Før kr. 1.199,-
Nu kr. 799,-

Schiang Living

Vestergade 5 - 5700 Svendborg - 6220 5035
www.schiang-living.dk

(foto: mitsvendborg.dk)

Kulinariske børneoplevelser i højsædet

Svendborg har sat sig på landkortet som et sted, hvor den kulinariske udvikling tonser derudaf. Der udvikles, eksperimenteres, og ikke mindst børnene er en vigtig brik i den udvikling.

AF SUSANNE RIBER

ges på det hele – næsten. Skolerne har også indset, at madlavning ikke er noget, man lærer to timer om ugen i et nedslidt skolekøkken. Børnene skal ud i naturen, selv fange maden, lave mad over bål og smage på mærkelige ting som snegle og krabber. På efterårets økologiske marked er børnerestauranten ved at være en tradition. Børn laver mad under kyndig vejledning, og det er ikke spaghetti med ketchup, men lækkerier som blandt andet fiskesouffle, blåmuslinger og blommetrifli. Hvert efterår er der æbleræs på havnen og i flere forsamlingshuse i kommunen. Børn plukker æbler, rasper æblerne for derefter at presse det til skøn æblemost. Fire fantastiske eksempler på, at der sættes på børn, når vi vil flytte madgrænser.

Når børn inddrages som beskrevet, tvivler jeg ikke på, at vi vil se en effekt, der rækker meget længere, end mange hjemkundskabstimer kan udrette. Hverdagen for mange børn er meget

opdelt og adskilt fra den virkelighed, der handler om, hvor maden kommer fra, hvad maden kommer af, og hvordan gode råvarer kan tilberedes. At få en fisk, malke en ko, plukke frugten og finde æg i hønsesgården betyder, at børn oplever sammenhæng og vigtigheden af gode råvarer.

Ingen tvivl om, at vi vil se flere af disse spændende tiltag i forhold til børn og mad fremover. Svendborg vil ikke ligge på den lade side, og ildsjæle vil fortsat arbejde med at udvikle gourmetområdet – især for børnene.

SUSANNE RIBER

Sygeplejerske og sundhedsplejerske samt underviser inden for sundhedsplejen. Aktiv i Fremtidens Forsamlingshus i Egense. Skribent.

Kulinarisk marked, børnerestaurant, mad-skole, madmarked, økologisk marked osv. Det er da helt fantastisk, som det kulinariske har udviklet sig til en hel tour de force ud i at være mest fantasifuld på dette område. Sommeren over har Svendborg været et rent madeventyr, og de mange arrangementer ser en stor opgave i at inddrage børnene.

På Kulinarisk Fødevaremarked i juni er en hel gade afsat til børnetelte. Her smages, røres og duftes. Fisk undersøges, der grilles, og der sma-

cittaslow

SVENDBORG - det gode liv

Svendborg
Kommune

14 cm plus i
varerum =
3 Europaller
i L1H1

Ny Vivaro 2015. Tysk kvalitet - én tand bedre!

STØRRE - +14 CM • STÆRKERE - OP TIL 140HK • MERE ØKONOMISK - OP TIL 16,9 KM/L

Opel Vivaro 2015 er en komplet ny varebil fra Opel. Skabt og udviklet med den seneste teknologi og med et design, der understreger både dynamik og rummelighed.

Med tysk grundighed er hver eneste skrue og delkomponent vendt og drejet for at gøre bilen til både kasse- og klasse-mester. Større, stærkere og alligevel mere økonomisk.

Med Opel Vivaro Serviceleasing går tryghed og økonomi hånd i hånd og du får 100% styr på dit bilbudget fra dag 1.

Kom ind til Opel og prøv den nye Opel Vivaro 2015!

**Serviceleasing
pr. md. fra kr.**

1.599*

Alt dette for kun kr. 1.599:

- Ny Vivaro 1.6 CDTI 90 ecoFLEX L1H1 260 NM
- Start&Stop, 6-trins manuel gearkasse 16,4 km/l
- Fuld service- og vedligeholdelsesaftale

Wir leben Autos.

www.opel.dk

Brændstofforbrug for Opel Vivaro ved blandet kørsel 15,4 - 16,9 km/l. CO₂ 155 - 170 g/km. Energiklasse fra/til

*Tilbuddet gælder for Vivaro L1H1 ecoFLEX 90 hk Edition og dækker service i 36 mdr. og max. 15.000 km pr. år. Er dit kørselsbehov anderledes skal du kontakte din lokale Opel forhandler for at få et skarpt tilbud. Serviceaftalen dækker service og reparationer som følge af slid, men ikke dæk og brændstof. Tilbuddet kan ikke kombineres med andre tilbud eller kampagner. Ekstraordinær leasingydelse er 35.000 kr. inkl. finansieringsomkostninger. Tilbuddet gælder kun via Opel Finans og er baseret på variabel rente. Positiv kreditgodkendelse forudsættes. Bilen er vist med Sportive udstyr - mod merpris. Alle priser er ekskl. moms. Tilbuddet er gældende så længe lager haves eller frem til 31.12.2014. Der tages forbehold for pris-, afgifts- og renteændringer. 08.2014.

Svendborg Motor Co.
ODENSEVEJ 26 · SVENDBORG · TLF. 63 21 32 32

Her keder du dig aldrig

Der er medvind på Ramsherred

(Foto: mitsvendborg.dk)

AF CHRISTIAN DAN JENSEN

Publikum strømmer til Borgerforeningen – Kulturhus Svendborg. Alene i år har der i forhold til sidste år været mere end 50 procent flere mennesker gennem billetlugerne til husets mange koncerter, foredrag eller øvrige kulturelle arrangementer. Ja, faktisk var rekorden allerede slået i foråret, så når alt kommer til alt, så er vi vel nærmest ude i en fordobling af besøgstallene. Og lad det være sagt med det samme: En stor del af æren herfor tilfalder kulturhusets daglige leder, Claus Bjerregaard. Det er nemlig siden, at han kom bag rorpinden for godt halvandet år siden, at der for alvor er kommet vind i sejlene i Borgerforeningen. Eller hedder det Kulturhus Svendborg? En 'borgerforening' lyder vel efterhånden lidt støvet. Eller...

- Ja, kært barn har mange navne. Jeg synes bestemt, at begge betegnelser passer godt til huset. Vi er både en borgerforening i ordets bredeste forstand, men vi er også så meget mere, lyder det fra Claus Bjerregaard.

Byens kulturdynamo

Det summer af aktiviteter fra kælder til kvist i kulturhuset midt på byens rådhusplads. Præcis som det skal og bør sig være. Så da jeg spurgte Claus Bjerregaard, om der er noget, stedet ikke kan rumme, skulle jeg ikke vente længe på et svar.

- Vi kan stort set lokkes til alt. Et kulturhus

skal være byens dynamo for den kulturelle mangfoldighed. Og det bestræber vi os hele tiden på at leve op til. Her skal være plads til såvel store danske som internationale rockstjerner på scenen i Guldalen og til den lokale brevueforenings årlige sammenkomst for 23 medlemmer, siger Claus Bjerregaard og tilføjer, at udbuddet af arrangementer er blevet væsentligt større end for blot nogle få år siden. - Vores torsdagsforedrag er en kæmpe succes og er stort set altid udsolgte. På en eller anden måde har vi bare ramt plet her. Selvom det naturligvis også kan være tilfældighederne, som spiller ind, siger Claus Bjerregaard med et smil og hentyder til, da Henrik Qvortrup i april gæstede huset med et foredrag præcis samme dag, som den tidligere Se og Hør-chef blev anklaget for medvirken i en af landets største medieskandaler.

Intimkoncerter i black box

Udover at husets tre sale, Guldalen, Spejlsalen og Teatersalen, kan lejes efter stort set samme regler, som var det forsamlingshuset i Nørre Snede, så har Claus Bjerregaard hele tiden nye planer med huset.

- Her til efteråret har vi tænkt os at åbne Teatersalen på 1. salen op for intimkoncerter. Her er plads til omkring 100 siddende gæster, og vores tanke er, at man kan købe en tapas-menu sammen med en koncertbillet og få en anderledes koncertoplevelse i netop denne

spændende sal – som er helt sort. Vi kalder den for black box, fortæller Claus Bjerregaard. Souvenirs er blandt andet på programmet til november med en intimkoncert i black box – og koncerten er allerede udsolgt.

Ungetænk tank

Der er masser af arrangementer for hele familien i byens kulturhus. Men det unge segment mangler. Så nu skal der ske noget helt nyt.

- Husets tekniker, Anders Seidelin, har fået en fremragende idé, som handler om at invitere fire unge mellem 15-24 år til at udgøre en tænketank, som i første omgang skal stå for udvikling af et helt nyt koncept i huset. Vi holder fire årlige koncerter i black box for unge upcoming orkestre, hvor det er de unge selv, som står for at arrangere koncerterne – selvfølgelig med vores hjælp, forklarer Claus Bjerregaard og fortæller videre, at koncerterne vil være til reducerede billet- og barpriser.

- Jeg vil gerne her i mitsvendborg.dk – MAGASIN opfordre unge mellem 15-24 år, som har lyst til at være en del af tænketanken, til at henvende sig til mig, lyder det fra Claus Bjerregaard.

Du kan følge med i, hvad der sker i Borgerforeningen... eller var det nu Kulturhus Svendborg... eller begge dele... eller...

Keder sig, det gør man i hvert fald aldrig. Tjek bare www.borgerforeningen.info

Guld festen på Bregninge Kro

Tlf.: 62 22 54 75

www.bregningekro.dk

**Husk at reserverer lokale eller bord
til vores jule/sulebord**

din Kosmetolog.dk
30 11 15 66 - Tvedvej 200A
Parkering lige ved døren

BaggårdTeatret

839 DAGE

-Hvordan kunne det ske?

Verdenspremiere 18. oktober

Spilleperiode: 18. – 31. oktober

Billet: www.baggardteatret.dk

BaggårdTeatret, Svendborg Egnsteater, Caroline Amalie Vej 26, 5700 Svendborg.

Hønen eller ægget?

AF PER NYKJÆR JENSEN

En gang om året, når DI's erhvervsvenlighedsundersøgelse foreligger, tales der rigtig meget om Svendborg Kommunes erhvervsvenlighed eller mangel på samme, og alle synes, at det er for ringe, at vi ikke ligger højere. Traditionen tro fortsætter debatten derefter en uges tid med forskellige velmenende forslag til, hvad kommunen burde gøre for at komme højere op på listen og dermed tiltrække mere erhvervsliv. Derefter sænker roen sig igen, og alle vender tilbage til deres daglige rutiner. En af dem er svendborgernes yndlingsversion imod forandring. Der bruges store ressourcer og utallige læserbreve på netop at sikre, at status quo og tingenes (s) tilstand kan opretholdes.

Lad os prøve at se på DI-undersøgelsens struktur. Det er en spørgeskemaundersøgelse, og det er kommunernes eget erhvervsliv, som med

deres svar afgør resultatet. Ser man derefter på kommunerne i top 10, så er der et slående flertal af jyske kommuner. Der er nemlig 8 jyske og kun 2 sjællandske. De andre 8 på top 10 er jyske: Herning, Ikast-Brande, Hedensted, Favrskov, Esbjerg, Billund, Vejen og Skanderborg. Mon de alle har de dygtigste kommunale administrationer i Danmark? Måske har de, måske har de ikke, men der er noget helt andet, som betyder langt mere for undersøgelsens resultat og de respektive kommuners placering på DI-listen. De vindende kommuner er nemlig beboet af jyder, og jyder kunne aldrig finde på at udstille en evt. utilfredshed med deres lokale administration, det klarer de pragmatisk og helt internt. De står derimod sammen for at vise alle vi andre, at jyderne de kan bare det der.

Vupti – resultatet af undersøgelsen bliver således: "Vores kommune er Danmarks bedste

– den gør alt det bedste for erhvervslivet – kom til os med din nye virksomhed". Gæst, hvad det betyder? Hvis vi vil den vej, så er øvelsen de næste 11 måneder at tale pænt om Svendborg, til alle I kender og ved enhver lejlighed. Lad os få dannet et Svendborg Ambassadørkorps på 5.000 erhvervsaktive og sørge for at udruste dem med viden og gode argumenter – så slår vi Herning af pinden næste år! Skulle vi ikke tage og prøve det? Jeg garanterer for, at tilfredshed og god omtale af Svendborg vil være med til at tiltrække mange gode ting.

PER NYKJÆR JENSEN
Adm. direktør for firmaet SeaMall på Svendborg Havn.
Sidder i en række bestyrelser, bl.a. Vand & Affald A/S, og er desuden forfatter af en række rapporter inden for maritime erhverv.

“Vi kender Svendborg bedre end de fleste”

- når det drejer sig om gode jobs og dygtige medarbejdere

Arbejdsmarkedet er i konstant forandring og det stiller stigende krav til både medarbejdere og arbejdsgivere. Som virksomhed gælder det om at have en fleksibel og effektiv udnyttelse af kapaciteten – og som jobsøgende gælder det om at være åben for alle muligheder, hvis man vil sikre sig et af de attraktive jobs.

JKS er dit lokale vikar- og rekrutteringsbureau i Svendborg – med et landsdækkende filialnet i ryggen og 15 års erfaring. Ring til os på tlf. **63 125 750** og få mere at vide om dine muligheder – uanset om du søger nyt arbejde eller nye medarbejdere.

VIKAR | REKRUTTERING | PROJEKTMEDARBEJDERE | HR-LØSNINGER

medarbejdere til tiden

JKS a/s
Kullingsgade 29
5700 Svendborg
Tlf. 63 125 750

NYTWINGO.DK

NY RENAULT
TWINGO
GO ANYWHERE
GO EVERYWHERE

FRA 980 KR. PR. MD.*

Altting bliver sjovere med den nye Renault Twingo. Alene designet er nok til at give dig et stort smil på læben, men den har også hækmotor og baghjulstræk. Det giver den helt enestående køreegenskaber og klassens mindste vendediameter. Du kan nærmest vende på en tallerken. Alligevel er den blandt klassens mest rummelige og kan rumme en hel reol, når sæderne lægges ned. Den fås med ekstraudstyr, som pressen har kaldt en luksusbil værdig**, bl.a. R&Go som forvandler din smartphone til et navigations- og multimediesystem. Glæd dig til at møde den nye Twingo.

ENERGIKLASSE **A** Renault Twingo: Renault Twingo fås fra 89.900 kr. (SCe 70 Authentique). Leveringsomkostninger 3.780 kr. Twingo brændstofforbrug 23,8 km/l, CO₂-udledning 95 g/km. *Twingo hos Renault Finance: MdL ydelse fra 980 kr. Bilers pris inkl. leveringsomkostninger 88.680 kr. Udbetaling 20.000 kr. svarende til 22,55%. Nominel variabel rente 2,99%. Variabel debitor rente 3,03%. Låbelid 96 mdr. AOP 8,6%. Samlede kreditomkostninger 25.363 kr. Lånebeløb 80.565 kr. Samlet beløb der skal betales 114.080 kr. Vi tager forbehold for ulovfestede prisændringer og renteforhøjelser. Den viste bil kan have ekstraudstyr. Læs mere på renault.dk. **Politiken, 30/6-2014.

Autohuset Vestergaard
Odensevej 42 – 5700 Svendborg
www.autohuset-vestergaard.dk

Farvel til bil – goddag til el-cykel

Der er blevet taget flot imod Svendborg Kommunes projekt om at låne el-cykler

AF CHRISTIAN DAN JENSEN

(Foto: mitsvendborg.dk)

I Svendborg Kommune har man i et halvt år lejet 30 el-cykler hos firmaet Grøn Sol, som byens borgere og kommunens medarbejdere har kunnet låne.

- Det har været en stor succes, som jeg glæder mig over, siger Charlotte Vesterlund McAinsh, som er klima- og energikoordinator i Svendborg Kommune.

De første tre måneder kunne kommunens medarbejdere låne dem. I samme periode holdt man en cyklekonkurrence, hvor alle blev opfordret til at tage cyklen i stedet for bilen. I de sidste tre måneder har cyklerne været udlånt til Svendborgs borgere.

Mere end 200 har prøvet cyklerne og langt de fleste med stor succes. En af de medarbejdere, som lånte en el-cykel, er Vivi Kiel. Og hun er begejstret.

- Før kørte jeg i bil de syv kilometer, som jeg har til mit arbejde. Nu har jeg købt en el-cykel og cykler hver dag. Jeg nyder motionen samt at få lidt hjælp op ad bakkerne, siger hun.

Alternativ til bilen

En spørgeskemaundersøgelse blandt de medarbejdere i kommunen, som har prøvet el-cyklerne, viser, at 69% ser el-cyklen som et muligt alternativ til bilen. Og den viser også, at med-

arbejderne har taget godt imod el-cyklerne. Charlotte Vesterlund McAinsh håber, at projektet netop kan fange nogle af bilisterne og gøre dem interesseret i at cykle.

- Idéen er jo ikke, at man skifter sin almindelige cykel ud med en el-cykel. El-cyklen er derimod et oplagt alternativ til bilture under 15 km, siger hun og tilføjer, at hun ser et stort potentiale for at erstatte en del af vores bilkørsel med el-cykler.

- Det kan være med til at sænke vores CO₂-udledning, som vi ligesom alle andre kommuner kæmper for at nedbringe i disse år. Desuden er der nogle sundhedsmæssige gevinster ved den mere motion, man får ved at cykle, siger hun og nævner, at kommunen arbejder på at finde en måde at videreføre et sådant folkesundhedsprojekt på.

'Det gode liv' – på cyklen

- Et godt miljø er et af omdrejningspunkterne i Cittaslow-tankegangen. Et sikkert trafikmiljø og gode cykelstier er med til at fremme, at indbyggerne i Svendborg får rammerne for at kunne bevæge sig sikkert rundt i byen og få motion ved samme lejlighed. El-cykelprojektet harmonerer godt med værdierne i Cittaslow', siger Søs Grützmeier, koordinator for Cittaslow i Svendborg.

Så det er bare om at komme op på 'jernhesten og nyde glæden ved det gode liv.

Vi har også en el-cykel til dig! Kom og se vores store udvalg af el-cykler

Du har mulighed for
finansiering hos os!

Alle kan have glæde af en el-cykel, ung som gammel. Vi har helt sikkert en model, der passer lige netop dig. Hos os er gode råd en selvfølge. Kom ind og få en prøvetur!

Elektro

Grønnemosevej 8
5700 Svendborg
Tlf. 6221 1036
www.elektro-svendborg.dk

For everything your car needs.

Kig ind i butikken og prøv Årets kontaktlinse* i 1 måned til samme pris som dine nuværende kontaktlinser**

GRADUERET VANDINDHOLD
TILLADER ØJNENE AT ÅNDE OG SIKRER
SUVERÆN KOMFORT DAGEN LANG

nyt syn.
Wichmann Optik

Kattesundet 4 · 5700 Svendborg · Tlf. 62 22 30 01 · nytsyn.dk

"Se filmen"
med QR Koden

*Alcon has sponsored the Opticians Award. The award received is "Contact Lens Product of the Year in the UK 2014."

**Upgrade 1 month with no additional costs. Fitting fees may apply.

Et autentisk drama

Kan du få øje på 'smutteren' på billedet?

AF HENNING MØLGÅRD

Når du læser denne klumme, er DR's nye historiske dramaserie om slaget ved Dybbøl Mølle - '1864' - enten i gang med eller tæt på at rulle hen over skærmen i de danske hjem. Spændende er det, og spændende bliver det at se det store drama folde sig ud. Det bliver også interessant at se,

hvordan filminstruktør Ole Bornedal har valgt at perspektivere de politiske og personlige forhold til begivenhederne i 1864 og til Danmarks deltagelse i Krigen i Afghanistan. Umiddelbart lyder det som en stor mundfuld.

Perspektivet er vigtigt, men det er detaljerne også. Nogle af optagelserne til filmen er foregået på Hagenskov Gods, der skulle forandres til en gård fra 1864. Da Hagenskov ligger tæt ved vores sommerhus, kunne vi sidste efterår følge med i den gigantiske produktionsproces. Inden optagelserne kunne begynde, skulle der således sikres total historisk autenticitet, så det 173 mio. dyre projekt ikke faldt sammen som et korthus, fordi en stikkontakt, et nøglehul eller en ringeklokke som en anden linselus kunne dukke op i en af scenerne. Det må bare ikke ske.

Og så alligevel. Her i sommer kunne vi more os over en kikser i det officielle pressefoto af den britiske serie 'Downton Abbey', hvor en vaskeægte plasticflaske med skruelåg var blevet glemt på kaminhylden bag Lord Grantham og Lady Edith. Som bekendt foregår serien i begyndelsen af 1900-tallet. Eller i den amerikanske TV-serie 'Mad Men', hvor en sekretær i en episode, der foregår i starten af 1960, bliver introduceret for en ny

skrivemaskine (IBM Selectric), der i virkeligheden først bliver opfundet i 1961.

Om det er i småtingsafdelingen, er jo op til én selv at afgøre. Men film skal holde, hvad de lover. Specielt historiske film.

Det gælder også bøger. Fx Kim Leines roman 'Profeterne i Evighedsfjorden', der foregår på Grønland i slutningen af 1700-tallet, og hvor bogens hovedperson Morten Falck anvender et stetoskop, som slet ikke var opfundet på det tidspunkt. Dr. phil. Thorkild Kjærgaard, der er lektor på Grønlands Universitet, bebrejder i stærke vendinger Kim Leine og skriver, at »En roman skal ikke være sand i samme forstand, som historikerens arbejde skal være sandt. Men den skal overbevise og give mening, og det gør den ved hele tiden at holde sig inden for rammerne af det, som kunne være sandt«. Meget står på spil for Ole Bornedal. Knap så meget for de (kloge) mennesker, der står klar med spørgsmål og kommentarer, når '1864' ruller hen over skærmen.

Henning Mølgård
Henning Mølgård er direktør i QWM.dk og tillige forfatter til en række fagbøger, sidst den historiske opslagsbog Paratviden om Danmark, der kan købes hos den lokale boghandel.

Svendborg Vinen – Har du smagt den?

2 fl. 149,-

Blød og fyldig vin fra Veneto i Italien
Passer perfekt til efterårets kraftige retter.
Kom ind og få en smagsprøve....

Blomsterhjørnet

mere end bare blomster

Lundevej 4 – 5700 Svendborg – 62232369 – www.blomsterhjørnet.dk

TYGESEN

w o m e n

MICHA - KELLO - BETTY BARCLAY - STEILMANN - MASAI - GERRY WEBER - BRAX

Tygesen Women - Møllergade 20 - 5700 Svendborg - T. 62 21 30 60

-Vi er flyttet til
Møllergade 20

Det er prisvindende film og serier, vi taler om

FilmFyn er et rigtig godt eksempel på, hvad der kan ske, når kulturliv også bliver erhvervsliv

AF PER VINCENT

Hvis ikke Ole Bornedal og holdet bag "1864" havde haft muligheden for at filme på Sydfyn, havde de sandsynligvis lavet det hele i Tjekkiet.

Men Sydfyn har alt det landskab og de locations, der skal bruges, og lidt over en fjerdedel af DRs serie er optaget her. Det kan man tydeligt se, og det betyder meget for produktet. De steder, hvor optagelserne laves, er i høj grad med til at lægge filmens stemning og tone. Men selvfølgelig er den sydfynske idyl og de kønne landskaber ikke nok i sig selv, der kræves meget mere end det. FilmFyn hedder den organisation, der sørger for, at tingene sker, og på relativt kort tid har den lavet dansk filmhistorie.

De kommer jævnligt

Ole Bornedal er bestemt ikke den første filminstruktør, der har valgt locations på Sydfyn, og

han har været her før. Lige som Susanne Bier, Niels Arden Oplev, Pernille Fischer Christensen, Lone Scherfig, Thomas Vinterberg, Bille August og mange andre.

Og det er ikke usædvanligt at møde skuespillere som Trine Dyrholm, Nikolai Lie Kaas, Anders W. Berthelsen og Mads Mikkelsen i gadebilledet.

Sådan har det ikke været siden Morten Korch-filmene i 1960'erne, dengang hed de Alice O'Fredericks, Ghita Nørby, Poul Reichhardt og Ebbe Langberg.

Film er erhvervsudvikling

I flere årtier blev stort set alle danske spillefilm optaget i København, og med organisationer som FilmFyn har det ændret sig markant.

Nu bliver der produceret film over hele landet, og det har stor betydning, ikke bare for filmens validitet og udtryk, men også for de lokalsam-

fund filmholdet rykker ind i.

Det er simpelthen en god forretning, for en filmproduktion betyder arbejdspladser, hoteller og restauranter får gæster, forskellige underleverandører får bestillinger, og der skal bruges statister.

- Det er tydeligt, at det skaber erhvervsudvikling, når en stor filmproduktion tilbringer måske to måneder med optagelser på Sydfyn. Der arbejdes med store budgetter, og der bliver lagt mange penge i lokalsamfundet. Mulighederne er åbne for filmturisme og andre gode ideer. Vi har etableret en international film commission, der henvender sig til udenlandske instruktører. Det overordnede formål med FilmFyn er jo at investere i projekter, der giver positive resultater for Fyn, og det er absolut lykkedes for os.

Sådan siger Bo Damgaard, direktør for

BaggÅRSKORT

- Et kort til det hele.

Med et BaggÅRSKORT kan du se alle BaggårdTeatrets forestillinger i et helt år for 500 kr. Bestil dit BaggÅRSKORT på: www.baggardteatret.dk

B

BaggårdTeatret

(Foto: Per Arnesen – Miso Film)

I Niels Ardens Oplevs filmatisering af "Kapgang" var Hesselager lavet om til Sdr. Omme, og det skabte stor aktivitet og anderledes, kulturelle oplevelser i byen i en lille måneds tid.

Fynboerne kan

Filmfolkene er glade for Sydfyn. Bo Damgaard har flere gange hørt sætninger som, "hvad der tager tre uger i København, tager tre timer på Sydfyn", de oplever, at alt kan lade sig gøre, at der er imødekommenhed og stor velvilje. - Susanne Bier, der jo har sydfynsk erfaring, har skrevet "En chance til" netop til Sydfyn og Langeland, Anders Thomas Jensen lavede "Hævnen" her, fordi FilmFyn er her, "Drømmen" er lavet på Ærø, fordi vi kan tilbyde det, der skal til, fortæller Bo Damgaard, der, siden FilmFyn blev etableret i 2002, med stolthed har været med til at producere flere end 50 film og tv-serier, blandt andet "Arvingerne" og nu altså "1864".

FilmFyn ejes af de fynske kommuner, bortset fra Nyborg, Odense og Middelfart.

FilmFyn har kontor i Faaborg, her arbejder Bo Damgaard, Julie Linn Milling og Birgit Rützou.

FilmFyn støtter undervisning og mindre, fynske projekter, for eksempel EDIT24 og 18 Frames.

FilmFyn er partner i SVEND - Danmarks Film- og Kulturdage i Svendborg.

"1864" har snigpremiere i Helios Teatret i Faaborg den 5. oktober og landspremiere på DR1 søndag den 12. oktober.

Det koster en gennemsnits skatteborger 43 kroner om året at drive FilmFyn.

FilmFyn. En anden ting, som også er vigtig for Bo Damgaard, er hele det kulturelle aspekt.

Stoltheden

Når et filmselskab vælger at lægge sine optagelser på Sydfyn, kommer det også til at dreje sig om den lokale, kulturelle stolthed og den lokale identitet.

- Det giver en bedre kulturpolitisk balance, og det er med rette, at de lokale kan hæve armene og sige "se, vi har også noget at byde på". Filmene kan bruges til at kaste glans over området. Det var stort, da et projekt på Langeland var ved at gå i vasken på grund af pengemangel, og langelænderne så tog sagen i deres egen hånd og indsamlede 286.000 kroner. Jeg mener, de har måske ikke så meget i forvejen, så det er da lokal, kulturel stolthed, der vil noget, siger Bo Damgaard.

Ole Bornedal instruerer under optagelserne til 1864.

(Foto: Per Arnesen – Miso Film)

Glæden ved god kaffe

baresso®
COFFEE

Åbningstider:
Mandag-fredag 8-20
Lørdag-søndag 8-18

Gerritsgade 33, Svendborg

Svendborg - krigens bagland

Midt i næstekærligheden og nationalfølelsen var der også brug for almindeligt, praktisk arbejde. Hæren var trængt, og byens borgere hjalp til, hvor de kunne.

AF PER VINCENT

Der faldt en fin og mild støvregn, mens de fire hestekærrer bevægede sig op ad Brogade. Tre af dem skulle om til Borgerskolen, og den sidste skulle hele vejen op til St. Francisco. Alle på gaden viste deres respekt for de sårede soldater, der lå og sad tæt sammen på vognene. Nogle af dem havde tæpper, og mange af dem jamrede sig. De kom fra krigen på Sundved, nu skulle de tilbringe den næste tid på lazaret i Svendborg. En del af dem skulle dø her.

Hvidt linned til bandager

Lige i begyndelsen af 1864, på en råkold onsdag den 13. januar, var der et møde på Wandalls Hotel, og der må have været en helt særlig stemning.

Svendborgs forstærkningsmandskab var blevet indkaldt, de samledes på hotellet, og mange af

byens folk var kommet for at sige farvel. Borgerne var velorienterede om, hvad der foregik, de kunne læse grundige artikler og rapporter, også udenlandske, i Svendborg Amtstidende, og krigsstoffet fyldte en tredjedel af spaltepladsen. I det hele taget var byen meget aktiv under krigen. En damekomite sørgede for, at der blev produceret halstørklæder, sokker, muffedisser og andre ting til soldaterne. Senere i krigen blev komiteen bedt om at skaffe hvidt linned og skære det op til bandager. Pengeindsamlinger af alle slags var populære. Fastelavnsoptog lavet af byens læringe og arbejderne på L. Lange, koncerter og et marked i Christiansminde. Soldaterne ved fronten fik alt overskuddet. Samtidig blev der skaffet husly til hele kompagnier på gennemrejse.

Det var virkeligt

Da postdamperen fra Als anløb havnen den 4. april, fortalte passagererne, at Sønderborg blev beskudt, og at en del af byen lå i ruiner. Nu begyndte flygtningene at komme til Svendborg, og en aften blev himlen i sydvest lyst op. Fra bakkerne på Tåsinge kunne man se Sønderborg brænde, og Dybbøl Mølle var skudt i grus. Svendborgs to lazaretter var blevet suppleret

Spændende vin fra Uruguay

ÅRETS JAGTVIN 2014

2013 ELEGANCIA JUANICO, URUGUAY BERNARD MAGREZ

Pr. fl. 100,-
NU 75,- v/6 fl. SPAR 25,- pr. fl.

Jagtvinspris	
NU PR. FL. 75,-	SPAR 25,-
PR. FL. V/6 FLASKER	

VIN SPECIALISTEN I SVENDBORG

Uruguay er stadig relativt ukendt vinområde for vinelskere udenfor Sydamerika, men Bernard Magrez fik tidligt øjnene op for landet som vinland. På én af sine utallige rejser mødte han ejeren af et lille lokalt familiedrevet vinfirma. Efter at have undersøgt området og smagt både de rå druer og den færdige vin var Bernard Magrez så imponeret over det forhåndenværende råmateriale og tilhørende potentiale, at han måtte i gang med at producere vin i Uruguay. Han købte derfor for ca. 10 år siden nogle særdeles lovende marker og grundlagde vingården Casa Magrez i byen Juanico, der ligger i Canelones-området.

Herfra kommer Årets Jagtvin 2014 – Elegancia – en blanding af Tannat, Merlot og Marselan. Med sin mørke intense duft og smag et perfekt valg til efterårets lidt kompakte, men alligevel meget nuancerige vildtretter, der ofte garneres af rodfrugter og gode, reducerede saucer.

Korsgade 7 • 5700 Svendborg • Tlf. 6221 2211 • svendborg@vinspecialisten.dk • www.vinspecialisten-svendborg.dk
Tilbuddet gælder så længe lager haves og senest t.o.m. 30. november 2014. Forbehold for trykfejl og udsolgte varer

Der lugtede af blod og dødsangst på lazarettet, de sårede soldater i sengene kunne høre, når en af deres kammerater fik amputeret et ben eller en arm, og de kunne se, når ligbærerne transporterede endnu en soldat til kirkegården.

(Foto: Per Arnesen – Miso Film)

med et lazaret på Valdemars Slot, og de gjorde en stor indsats under krigen i 1864. Selv om byen ikke var krigszone, var Svendborg alligevel stærkt præget af begivenhederne. Og virkeligheden kom helt tæt på, når de sårede soldater på hestekærre blev kørt fra hjuldamperen til lazarettet.

**Borgerskolen lå der, hvor Jernbanestationen nu ligger.
St. Fransisco er den hvide bygning på hjørnet af Bagergade/Tinghusgade**

(kilde: Årbog for Svendborg og Omegns Museum 1989)

”Mand dør – ei dør Mands Dåd”

29 ens grave med hvert et Dannebrog og altid blomstersmykkede. Her ligger unge mænd på række, de blev dræbt af preussernes kugler og granater, da den danske hær blev rendt over ende og ikke havde en chance.

Fru Lind var en af de mange kvinder, der hjalp til med at pleje soldaterne på lazaretterne, og hun var forarget over den dårlige behandling og dårlige mad, man gav de sårede. Hun var særligt oprørt over, at de døde blev begravet i simple fyrretræskister uden for kirkegårdsdiget. Om aftenen sad hun derhjemme og syede små dannebrogflag, som hun satte ved gravene. I en del år var det faktisk god tone blandt byens kvinder at passe de små gravsteder. Tre år efter krigen rejste byen en mindeobelisk, og hvert år på Kristi Himmelfartsdag er der optog fra Torvet til Krigergravene på Assistens Kirkegård.

Fru Linds små dannebrogflag er der endnu, ikke de samme naturligvis, men traditionen er ført videre. De bliver skiftet i forbindelse med optøget. Alle gravene er altid pyntet med blomster, det er bærebuketter, som ikke skal bruges mere.

Brug for
ny bank?

FYNSKE BANK

i dag, i morgen, i fællesskab

Assens • Børkop • Fredericia • Glamsbjerg • Haarby • Hesselager • Kolding • Middelfart • Nyborg
Odense (åbner i 2014) • Rudkøbing • Svendborg • Sørum • Skårup • Thurø

I Fynske Bank vægter vi rådgivning og tilgængelighed højt. Du har din egen personlige rådgiver, og I kan mødes uden for almindelig åbningstid, hvis det passer dig bedst. God dialog giver nemlig de bedste resultater - både på kort og på lang sigt. Velkommen i Fynske Bank.

www.fynskebank.dk

(Foto: mitsvendborg.dk)

Verdens mindste og gratis Elvis-museum ligger i Svendborg. Og manden, som står bag, hedder Henrik Salomon, og han ved en hules masse om Elvis Presley. Og så ejer han faktisk en del af Elvis' private ejendele. Dem kan du se i Borgerforeningen i Svendborg midtby. Her har Henrik Salomon sammen med Lasse Helner nemlig åbnet en permanent

Før Elvis var der ingenting...

"Vi skal gøre op med vores fordomme og indse, at det nogle gange er nødvendigt at bryde mønstrene for at kunne forholde os til noget nyt".

AF CHRISTIAN DAN JENSEN

Elvis-udstilling – et Elviseum, som de kalder det.

Elvis var en punker

Meget få mennesker kender den 'ægte' Elvis Presley. Hvem var han egentlig denne sydstats-dreng, som blev født i 1935 i et fattigt arbejderhjem i Tupelo Mississippi?

- Elvis var en punker, men uden at der bevidst lå en rebel eller et autonomt drive i ham, kommer det lige fra hoften fra Henrik Salomon, som fortsætter:

- Han var en mønsterbryder, og selvom der i starten af hans karriere var voldsomme reaktioner mod ham og hans musik, så fortsatte han med at gøre det, som han var bedst til. Han troede fuldt og fast på musikken og tog ikke stilling til, om det var 'politisk ukorrekt' dengang i 50'erne at blande den hvide country med den sorte blues. Han gjorde det bare.

Knuste Elvis-plader

Udstillingen på 1. salen i Borgerforeningen er beskeden. Man kan ikke købe hårtotter af Elvis eller dåser med jord fra Graceland. Meningen med udstillingen, som ganske vist rummer 100

procent ægte effekter fra Elvis Presley, stikker meget dybere end en sprunget guitarstreng fra en Elvis-koncert i Las Vegas i 1974.

- Min tanke med udstillingen er at sende et budskab om at kunne forholde sig til noget nyt, som ser anderledes ud. Egentlig ville jeg gerne have, at alle, som besøgte Elviseum, først skulle gå af en sti af gamle rock 'n roll grammofonplader, som dermed ville knuses, når man gik på dem. Det ville der være enormt meget symbolik i, siger Henrik Salomon og tilføjer, at pointen med det er, at vi ikke har lært lektien fra dengang, hvor modstandere af Elvis smadrede hans plader på tv, hvis vi ikke gør op med vores fordomme og indser, at det nogle gange er nødvendigt at bryde mønstrene for at kunne forholde os til noget nyt, som ser anderledes ud.

Nøglerne til Graceland

Det er ganske gratis at besøge Elviseum i Borgerforeningen. Og de ting, som er udstillet, har alle på den ene eller anden måde været en del af Elvis' hverdag. Som for eksempel et have-møbelsæt i stål, som har stået på Graceland - hjemmet for både Elvis selv og hans forældre.

Gravering af iPads og tablets

95,-

Gravering i ét stk. iPad eller tablet, i hele oktober 2014 incl. moms/opsætning. Ved flere stk. indhent tilbud.

Sydfyns Stempel & Gravering
TØJTRYK • GRAVERING • SKILTE • STEMLER

Tlf. 21 80 72 43 . Vestergade 30C . Svendborg . www.sydfyns-sg.dk

Og det er tilladt at sidde i dem.

Også de originale nøgler til Graceland er at se i Elviseum, ligesom der er ringe, som Elvis har båret.

Mange af effekterne har Henrik Salomon fået af enken til Sherrill Nielsen, som optrådte og indspillede som gospel-korsanger med Elvis i gospel-gruppen The Stamps. Elvis var stor fan af Sherrill Nielsen og har omtalt ham som 'den største tenor i gospel-musik'.

- Jeg mødte Sherrill Nielsen første gang, da han sang 'Allways on my mind' til min fars begravelse. Herefter knyttede vi et meget stærkt bånd. Sidste gang, jeg mødtes med ham, var i 2010, hvor han optrådte i Svendborg Idrætscenter til et stort Elvis-show arrangeret af Svendborg Rocks i forbindelse med, at Elvis ville have blevet 75 år.

Sherrill Nielsen døde kort tid efter.

Svendborg Rocks

Ideen til Elviseum er udlækket af makkerparret Henrik Salomon og Lasse Helner. De to driver, som de kalder det, 'en legeplads for to' under navnet Svendborg Rocks. På engelsk betyder det direkte oversat 'Svendborg rykker', og det handler om at arrangere koncerter og få kunstnere til Sydfyn, som ellers normalt ikke ville komme her.

- Vi har alt i alt vel arrangeret 40 koncerter og shows, hvor vi søger at bringe gamle som nye talenter sammen. Gerne Elvis-relaterede kunstnere - som for eksempel Mads Toghøj, som vi har produceret en LP for, og som er indspillet i Nashville i USA sammen med garvede musikere som Bob Moore, Reggie Young og Donnie Sumner, fortæller Henrik Salomon og slutter med at opfordre til, at vi især her i Svendborg og på Fyn skal blive meget bedre til at se os selv udefra.

- Alle forudsætningerne for at give kulturen et godt afsæt i Svendborg er til stede - hvis bare vi selv tror på det.

www.elviseum.dk

www.svendborgrocks.dk

BECKERPLAST VÆGMALING KVALITET TIL LAVPRIS

Beckerplast 5

9 liter vejl. pris 799,00

Nu **399⁵⁰**

Beckerplast 7

9 liter vejl. pris 949,00

Nu **474⁵⁰**

Beckerplast 20

9 liter vejl. pris 1.249,00

Nu **624⁵⁰**

SPAR

50%

Beckerplast er en serie af vægmaling med rigtig god dækkeevne. Vægmalingerne fås i 3 kvaliteter:

Helmat glans 5

Velegnet til vægge i sekundære rum.

Mat glans 7

Velegnet til vægge i værelse og stue.

Halvmat glans 20

Velegnet til vægge i køkken, entre, etc.

colorama

Din lokale Farve- & Gardinbutik

Klosterplads 4 - 5700 Svendborg - Tlf.: 6221 3131 - 6221 5069

www.coloramasvendborg.dk - info@coloramasvendborg.dk

Julefrukost

Juleanretning Pr. couvert kr. 169,-

Marineret sild med hjemmelavet karrysalat.
Fiskefilet med hjemmelavet remoulade og citron.
Roastbeef med peberrod, ristede løg og hjemmelavet remoulade.
Lun ribbenssteg med hjemmelavet rødkål.
Julemedister med brunede kartofler.
Brieost med frisk frugt og kiks.
Hjemmelavet ris a la mande med kirsebærsauce.
Brød og smør.

Vi sørger for den gode mad til dit julearrangement,
- enten i eller ud af huset.

Alle er velkomne!

Svendborg
Golfrestaurant

Svendborg Golfrestaurant v/ Belinda og Ove Dahl · 2990 4229 eller 2065 8710
Tordengårdevej 5 · 5700 Svendborg · www.restaurant-golf.dk · golfrest@hotmail.com

Julebuffet A Pr. couvert Kr. 199,- Minimum 20 personer.

Serveres på bordene

Marineret sild med hjemmelavet karrysalat.
Kryddersild med hjemmelavet kaperssalat.
Hertil rugbrød og smør.

Serveres på buffet

Fiskefrikadeller med hjemmerørt remoulade og rysteribs.
Ferskrøget laks med tranebær-peberrodscreme.
Hjemmelavet fynsk æbleflæsk med sprødstegt flæsk.
Julemedister med hjemmelavet rødkål.
Ribbenssteg med brunede kartofler.
Sennepsglaseret juleskinke med grønlangkål og sennep.

2 slags oste med friske frugter og kiks.
Hjemmelavet ris a la mande med kirsebærsauce.

Julebuffet B Pr. couvert Kr. 299,- Minimum 20 personer.

Serveres på bordene

Marineret sild med kaperssalat.
Hjemmelavet stegt sild i eddike med karrysalat.
Hertil rugbrød og smør.

Serveres på buffet

Røget ål med rørræg og purløg.
Nødde-appelsinbagt laks med limes dressing.
Andebryst med brunede kartofler og hjemmelavet rødkål.
Kronhjortefilet med portvins sauteerede pærer-druer og waldorffsalat.
Frisk grønkålssalat med æbler og tranebær.
Hjemmelavet sylte med sennep og hjemmesyltede rødbeder.
Hjemmelavet fynsk æbleflæsk med sprødstegt flæsk.

Blå kornblomst med hjemmesyltede jule nødder.
Frisk frugtad.
Hjemmelavet ris a la mande med kirsebærsauce.

839 DAGE

- Hvordan kunne det ske?

Jeg er en 17 år gammel dreng fra Somalia. Sandfarvet skjorte med amerikansk graffiti flagrer om min spinkle krop – sammen med for store blå bukser og svedperler under mit krusede hår. En 17-årig somalisk dreng, 10.000 kilometer herfra.

Skuespiller Rasmus Hammerich og teaterchef Jakob Bjerregaard Engmann står på scenen i forestillingen 839 DAGE.
(Foto: Mikkel Elbæk)

AF CHRISTIAN DAN JENSEN

Således begynder fortællingen om Sømændene, Fiskeren, Vennen, Bedstefaderen, Piratbossen – og Boytooth: En dreng, snart mand, der er vokset op i et land præget af borgerkrig, hungersnød og fattigdom og med begrænsede muligheder for overlevelse.

BaggårdTeatret har d. 18. oktober verdenspremiere på forestillingen 839 DAGE, der med udgangspunkt i danmarkshistoriens længste gidseltagning går undersøgende til spørgsmålet: Hvorfor findes der pirater?

Gennem omfattende research og i samarbejde med bl.a. styrmand Søren Lyngbjørn og kaptajn Eddy Lopez, der fra 2011 til 2013 sad fanget som gidsler i Somalia i 839 dage, har dramatisker Henrik Szklany skabt en bevægende beretning, der fra Ærø til Østafrika forsøger at gøre os klogere på en af de mest komplicerede internationale udfordringer i nyere tid: pirateriet.

- Vi har ikke følt os forpligtet af virkeligheden, men mere forpligtet af fiktionen. Mange kender efterhånden Søren Lyngbjørns og Eddy Lopezs beretning. Vi tager andre briller på i 839 DAGE, hvor det er de somaliske pirater, der er hovedpersonerne. Vi håber, det bliver en forestilling, der vil ramme publikum på mange parametre. Der er altid flere sider af

en sag, fortæller teaterchef Jakob Bjerregaard Engmann.

Et land i opløsning

På scenen står skuespiller Rasmus Hammerich sammen med skuespiller og teaterchef Jakob Bjerregaard Engmann. De skal navigere publikum gennem en kompleks historie, hvor der ikke findes simple løsninger, og alle kæmper for deres overlevelse.

- Somalia er en afrikansk stat, der har været præget af borgerkrig de seneste mange år, hvilket har resulteret i, at der ikke findes en regering eller andre fungerende statsorganer. Mulighederne for at få et arbejde er meget små, og inflationen er høj. At forsørge sig selv og sin familie er derfor vanskeligt og desperationen stor. Pirateri kan i de tilfælde blive løsningen for nogen, lyder det fra Jakob Bjerregaard Engmann. Søren Lyngbjørn er bosiddende på Ærø, og historien om gidseltagningen har derfor en særlig plads i den sydfynske bevidsthed.

- Forestillingen går ind og rører ved nogle følelser omkring gidseltagningen af Søren og Eddy, hvilket er helt naturligt. Det er et følsomt emne med virkelige mennesker involveret. Vi har haft et rigtig godt samarbejde med dem begge to,

og vi glæder os til at præsentere resultatet for dem, når vi har premiere d. 18. oktober, slutter Jakob Bjerregaard Engmann.

839 DAGE spiller på BaggårdTeatret i perioden 18. – 31. oktober, hvorefter den tager på en længere turné i hele landet. Turneen slutter, hvor det hele begyndte, på BaggårdTeatret d. 4. – 6. december.

Verdenspremiere 18. oktober 2014.
Spilleperiode: 18. – 31. oktober og 4. – 6. december på BaggårdTeatret, Svendborg Egnsteater.
Køb billet til forestillingen på www.baggardteatret.dk

Medvirkende: Rasmus Hammerich / Jakob Bjerregaard Engmann / Dramatisker: Henrik Szklany / Instruktør: Rasmus Ask / Scenograf: Nathalie Mellbye / Musik: SpejderRobot / Dramaturg: Janicke Branth / Forestillingsleder: Sasja Ekenberg / Foto: Morten Faueryby / Idé: Jakob Bjerregaard Engmann / Producent: BaggårdTeatret, Svendborg Egnsteater

Kom ind og få en snak med vores lærling, Anders...
- så kvitterer han med et godt tilbud!

U SKJOLD BURNE Vinhandel
Klosterplads 5A · Svendborg · Tlf. 6220 3020

Toldbodhus Skole ser mennesket først

AOF's tilbud for psykisk sårbare hedder Toldbodhus Skole, hvor forståelse og accept er væsentligt for at få kursisterne videre

(Fra venstre) Asmus Braas Møllebæk, Kathrine Hedegaard Jensen og Shanna Rask Jørgensen er kursister på Toldbodhus Skole.
(Foto: mitsvendborg.dk)

AF JENS SCHNABEL

- Her er et rigtigt godt samvær. De forlanger ikke mere, end du kan overskue, men giver det kærlige skub til, at man får lavet noget. Man bliver set på, som det menneske man er. Man føler sig ikke syg eller anderledes her, siger 22-årige Kathrine Hedegaard Jensen, kursist på Toldbodhus Skole, AOF's tilbud for psykisk sårbare i Svendborg.

- Der er meget tabu omkring psykisk sygdom. Man er stemplet som et forkert menneske. Men her er plads til alle, tilføjer Shanna Rask Jørgensen, en anden kursist.

Der er en afslappet stemning på Toldbodhus Skole, og de to kursister fremhæver det som væsentligt, at de er på lige fod med lærerne og taler sammen som almindelige mennesker, mens sygdommen ofte kommer først uden for skolen.

Den personlige accept og forståelse skyldes, at lærerne ikke ser kursisterne som patienter, forklarer Birgit Frost, leder af Toldbodhus Skole.

- Vi tænker ikke i diagnoser, når vi er sammen. Det er vigtigt at sætte mennesket foran.

Hun vurderer, at de fleste kursister har været udsat for mobning, lider af social angst og har dårlige erfaringer fra folkeskolen.

At lave smykker, mad eller andre fag er dermed i nogen grad et middel til at lære kursisterne at samarbejde og fokusere på en opgave.

Kursisterne henvises typisk af kommunen, hvilket kræver jævnlig kontakt. Men lærerne laver alle beskrivelser med kursisterne og ser det som en fordel, at de ikke kan ramme folk på kontanthjælpen, da det ville skade tilliden. Hver kursist laver en uddannelsesplan og har hver deres vejleder.

Ny fremtid i sigte

Kathrine fik diagnose på en personligheds-

forstyrrelse, da hun var 16 og har ikke lavet meget siden folkeskolen.

- Det var som at være en zombie, fordi man ikke skulle noget, og intet havde at stå op til. Men nu smiler og griner jeg, uden at det er falsk, siger hun efter otte måneder på Toldbodhus Skole. Hendes plan er at begynde på VUC til en 9. classes eksamen inden for et år. Shanna er uddannet social- og sundhedshjælper og var i gang med assistentuddannelsen, da hun blev sygemeldt i et års tid, før hun kom til Toldbodhus Skole i januar.

- Jeg gik fra en velfungerende hverdag med skole eller praktik til intet at stå op til. Jeg blev dårligere af at være alene. Men her får man noget at stå op til og ser en mening med livet igen. Nu er planen, at jeg snart skal se på noget praktik. Så håber jeg at finde arbejde som social- og sundhedshjælper.

Endnu en kursist er Asmus Braas Møllebæk. Han er lidt ordblind og talblind, hvilket begrænser hans muligheder for uddannelse. Han er førtidspensionist og betaler selv for at gå på skolen det sidste års tid.

- Jeg kan lide at være her, fordi alle har noget, de grubler over. Jeg har noget at lave, og jeg har fået gode venner her, så jeg ikke føler mig helt alene. Der er altid nogen at snakke med. Hvis jeg har problemer, kan jeg gå til en af lærerne.

Asmus har et halvt grundforløb inden for dyrepasning. Han kommer til tider som frivillig medhjælper på Ringe Dyreinternat, hvor han var i praktik.

- Min store drøm er at arbejde med dyr.

Videre i livet

En tidligere kursist, der er kommet videre, er 18-årige Frederik T. Pedersen. Han er begyndt

på en treårig HF-uddannelse i Odense med fokus på musik, som, han håber, er fremtiden. Han var skeptisk, da han begyndte på Toldbodhus Skole i foråret, fordi det lød som et sted at parkere folk. Men han blev overrasket over, hvor meget bedre han fik det.

- Da jeg skulle starte i Odense, kunne jeg mærke, hvor meget jeg savnede at komme her. Frederik fremhæver ærligheden på Toldbodhus Skole samt friheden til at kunne melde afbud på en dårlig dag, fordi der ingen irritation eller frygt er for konsekvenser. Han savner den forståelse i Odense, hvor han føler sig lidt presset. Men han føler sig styrket følelsesmæssigt af tiden på Toldbodhus Skole.

- Det er ikke Toldbodhus som institution, men de mennesker der går her, som gør det til et godt sted. Var jeg begyndt i Odense uden at have været her, kunne det være, at jeg efter et halvt eller helt år ville føle mig lidt tom. Kammeraterne fra Toldbodhus Skole har Frederik stadig kontakt med.

- I sommerferien, lige efter jeg var stoppet, var vi fem, der mødtes en mandag og var oppe hele natten. Da jeg kom hjem, kunne jeg mærke, at det havde været en af de bedste dage i rigtig lang tid. Det venskab hjælper utrolig meget.

aofcenterfyn.dk

i samarbejde med

De gamle mestre lever stadig

Uden sammenligning med noget andet

AF CHRISTIAN DAN JENSEN

Det hele begyndte en novemberdag i 1927, hvor den unge arkitekt Tyge Hvass foreslog de københavnske møbelsnedkere, at de burde slå sig sammen med hans gruppe af unge arkitekter, der anskuede møbler og boligens indretning som en ny måde at reformere samfundet på. Møbler skulle være andet end blot noget, man kunne vise frem og vise, hvem man var, og hvilken status man havde i samfundet. De skulle tjene et nyt formål, nemlig at sidde i, lægge ting i og på osv. Funktionalismen var for alvor ved at slå igennem.

'Form følge funktion'

De næste årtier skulle vise sig at blive noget nær en revolution. Det var en udfordring at holde krummelurerne og løvefødderne fra døren, som stadig, ifølge de traditionelle og konservative møbelsnedkere, var med til at sikre hyggen i stuerne.

Det var først, da den schweiziske arkitekt Le Corbusier satte en ny funktionalistisk dagsorden med slogans som: 'Form følge funktion' og 'Less is more', at lavinen for alvor begyndte at rulle. Det gamle samfunds magtbaser blev udfordret af nye samfundsgrupper. Det hand-

lede langt fra kun om møbler. Det handlede om samfundsretningen, og hvilken retning den skulle tage. Kampen om boligindretningen var et led i en større kamp for et nyt samfund.

Design-ikoner

Dansk møbeldesign er kendt i hele verden. Finn Juhl, Hans Wegner, Arne Jacobsen, Kaare Klint, Børge Mogensen og Poul Kjærholm er navne på danske møbeldesignere, som for længst er gået over i historien.

Den ukronede stolemester i moderne dansk design er uden tvivl Hans Wegner.

Bamsestolen, Y-stolen og JH502-kontorstolen er nogle af klassikerne fra Wegners tegnebord.

'The Chair' fra 1947 blev verdensberømt, da John F. Kennedy lod sig portrættere i den, og stolen blev hurtigt et designikon.

Det samme blev Arne Jacobsens 'Ægget', som betegnes som et af det 20. århundredes mest kendte designobjekter, og som handles for op mod 100.000 kr.

Dansk møbeldesign er en kunstart. En udødelig del af vores kulturarv.

Men køber vi overhovedet danske designmøbler længere i disse dage, hvor kønsløst indret-

tankefuld.nu
fb.com/tankefuldsvendborg

tede IKEA-hjem og køb-og-saml-selv mentaliteten skyller som en tsunami ind over os?

Lad dig forføre

For præcis et år siden, i oktober 2013, åbnede Schiang Living en 400 m2 forretning i Vester-gade 5 i Svendborg. Konceptet er designmøbler. Schiang Living har to forretninger - én i Odense og den i Svendborg. Og da vi spurgte Henrik Aarslev, som er butikschef i forretningen Svendborg, om der kan sælges designmøbler i disse tider, så kom svaret:

- Ja, i allerhøjeste grad. Vi har haft et år, som er gået langt over forventning. Der er både folk, som kommer udefra for at handle hos os, og folk som bor her i byen. Svendborgenserne virker utroligt glade for, at vi er her, smiler Henrik Aarslev og tilføjer, at også beliggenheden er helt perfekt med god facadeudstilling og parkeringspladser lige ved døren.

Udover Henrik Aarslev møder man også Britt Holm i Schiang Living i Svendborg. Og det er ret tydeligt, at de begge har følelserne på rette sted i forhold til lige præcis de møbler, som er i forretningen.

- Det er en stor fornøjelse at komme på arbejde hver morgen og bare lade sig forføre af alle de smukke detaljer og former, som møder en i forretningen, siger Britt Holm.

Møbeltræ fra Brahetrolleborg

Det er primært dansk design, som er i Schiang Living. Og da det i år er 100 års jubilæumsår for Hans Wegner, så er der en del Wegner at

finde i forretningen. Blandt andet den klassiske Y-stol.

- Ønsker man den i bøgetræ, så bliver den blandt andet produceret af 100 år gamle bøgetræer fra området ved Brahetrolleborg, fortæller Britt Holm

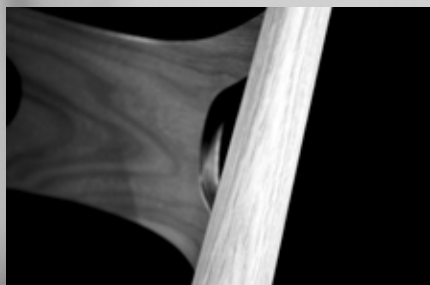
Selvom det primært er dansk design, som kan købes i Schiang Living, så er også eksempelvis Eames-møbler at finde i forretningen.

- Eames-stole er blevet utroligt populære. Og faktisk er Schiang Living de eneste autoriserede forhandlere af Eames her på Fyn, fortæller Henrik Aarslev.

Efter en god time hos Schiang Living i Vester-gade står det stadig helt klart, at dansk møbel-design er noget ganske særligt. De rene linjer. Det smagfulde og minimalistiske design og den æstetiske og afbalancerede ro, som dansk møbelkunst formår i sin enkelthed at udtrykke, er uden sammenligning med noget andet.

schiang-living.dk

(foto: mitsvendborg.dk)

**TANDKLINIKKEN
KLOSTERPLADS**
SVENDBORG IMPLANTAT CENTER

62 21 00 93

Moderne tandbehandling i trygge rammer

Tandlæge Thomas Nøhr

Tandlæge Paola Bellineto

Tandplejer Camilla Risum

IMPLANTATER!

Mangler du en eller flere tænder?

Vi kan også hjælpe dig!

Skånsom & naturlig erstatning

Thomas

Paola

Camilla

Klosterplads 8 · 5700 Svendborg · 62 21 00 93
www.tandklinikken-klosterplads.dk

Brugen af vikarer stiger også i Svendborg

Vikarbureauet JKS i Svendborg mærker et stigende forbrug af vikarer både på grund af fremdrift i erhvervslivet, men også på grund af fordelene ved vikarer

AF JENS SCHNABEL

Når en virksomhed oplever fremgang og en tykkere ordrebog, men er usikker på, hvor længe det varer ved, kan det være en fordel at benytte vikarer, fordi man undgår en fyringsrunde senere, hvis ordrebogen skrumper. Det har betydet stigende interesse for vikarbureauer som JKS, der også har en afdeling i Svendborg. - Jeg synes, det går fremad. Folk er begyndt at finde ud af fidusen i at have vikarer, fordi firmaerne efter krisen har fyret mange, forklarer Mette Birk, kunde- og personalekonsulent i JKS.

Fordele og garantier

Med den stigende brug af vikarer ser JKS sit aktivitetsniveau som en afspejling af niveauet i det lokale erhvervsliv. Håndværkere er de mest hyppige vikarer hos JKS, men der er også mange andre faggrupper. Varigheden af vikariatene varierer ganske meget. Og det varierer også meget i forhold til fagområderne.

- Da vi havde stormen, havde vi alle de tømrere, vi kunne finde, afsted til at lave stormskader. Men fordi man mandag regner sig frem til et sluttidspunkt, er det jo ikke sikkert, at det stadig holder, når man når til onsdag, fordi der kan være flere, der har ringet ind med en stormskade, siger Mette Birk.

Hun beskriver det også som en stor fordel, at JKS er landsdækkende, hvis et firma fra Fyn for eksempel skal lave en opgave i Aarhus.

- I stedet for at fragte deres egne medarbejdere fra Fyn til Aarhus, hvor man skal betale kørsel og diæter, så hyrer de vikarer ind fra Aarhus. Så samarbejder vi med vores kontor i Aarhus. De sender derefter måske to af deres egne folk til Aarhus, og så får de måske fire medarbejdere mere fra os, som er deroppe, forklarer hun.

JKS giver også deres kunder en garanti på kvalitet og kompetence. Det betyder, at hvis en vikar ikke passer ind i en virksomhed, skal man

ikke betale for vikaren i tre dage, hvis blot JKS får lov at sende en anden vikar. Det sker dog sjældent og i næsten alle tilfælde kun, når folk ikke fungerer sammen socialt.

Nyansættelse via vikarbureauet

Mette Birk beskriver også, at det kan være en fordel at bruge et vikarbureau som JKS til at finde nye medarbejdere, fordi man kan undgå arbejdet med at læse bunker af ansøgninger, når firmaet søger en kontorassistent.

Det er for eksempel let at fastansætte de vikarer, man har brugt, da de allerede er velkendte på virksomheden.

Den stigende rekruttering foregår især ved, at interesserede laver en profil på JKS' hjemmeside. JKS kan derefter hente folk til en samtale, få dem til at udfylde et kompetenceskema eller eventuelt lave en test.

jks.dk

MALERFIRMA BRDR. FOLKMANN

- Malerarbejde | Ude
- Malerarbejde | Inde
- Spartelarbejde
- Tapet
- Filt / glasvæv

- Dekorationer
- Folkmann Coating
- Betonrenovering
- Maling af logoer

- Maling af siloer
- Overfladebehandling
- Epoxygulve
- Facaderengøring

Maling
Hans Jørgen
20 12 33 50

- Inde/Ude
- Filt/Glasvæv
- Tapet/Dekoration

Spartling
Jesper
24 45 43 02

- Gips
- Beton
- Sprøjtespartling

Coating
Klaus
40 35 78 40

- Betonrenovering
- Epoxy Gulve
- Graffiti-fresning

www.brdrfolkmann.dk

Bodøvej 7 · 5700 Svendborg · Telefon 62 22 49 00 · kontor@brdrfolkmann.dk

Flere elevpladser, tak!

AF CHRISTIAN DAN JENSEN

Hos Hårsmedien i Kullinggade er det godt at være frisørlev. Faktisk er der ikke mindre end tre elever i salonen, hvor den samlede medarbejderstab er på seks. Men det er langt fra det billede, man ser normalt. Faktisk er der alt for få, som tager elever ind i frisørfaget.

- Det er både meget givende og udviklende for hele salonen at have elever, så jeg kan kun opfordre mine kolleger til at tage flere elever, siger Winnie Kallehauge, som har Hårsmedien.

Fagskolen mangler elever

Frisøruddannelsen tager fire år. Og der er rigtig mange, som gerne vil gå i gang med den. Problemet er, at der er for få frisørsaloner, som tager elever nok ind.

- Vi oplever desværre en tilbagegang inden for faget. På otte år er lærerstaben på fagskolen faldet fra 16 til 6 lærere, og dette skyldes, at der sim-

pelthen ikke er elever nok, fortæller Steen Nedergaard, som er frisørfaglærer ved Syddansk Erhvervsskole. Han går nu sammen med Winnie Kallehauge om at slå et slag for at få flere til at tage elever ind.

Elever tiltrækker unge kunder

Louise Østergaard Iversen er 2. års frisørlev i Hårsmedien. Og hun er ikke i tvivl om, at det er det helt rigtige fag, hun har valgt.

- Det er fedt at arbejde med faget hele tiden. Der er rigtig meget variation i både hverdagen i salonen og i de perioder, hvor man er på skole, siger hun og bliver understøttet af Winnie Kallehauge:

- Det tiltrækker også mange unge kunder til salonen, at vi har elever. De unge har et fantastisk netværk, som ganske automatisk kan mærkes, siger Winnie Kallehauge og sender igen en opfordring om at tage flere elever ind i frisørsalonerne.

**FORSORGS
MUSEET**
FATTIGGÅRDEN I SVENDBORG

2014

FORSORGS Museet: åbent tirsdag - søndag kl 10-16

FORSORGS Museets AKTIVITETER

Oktober

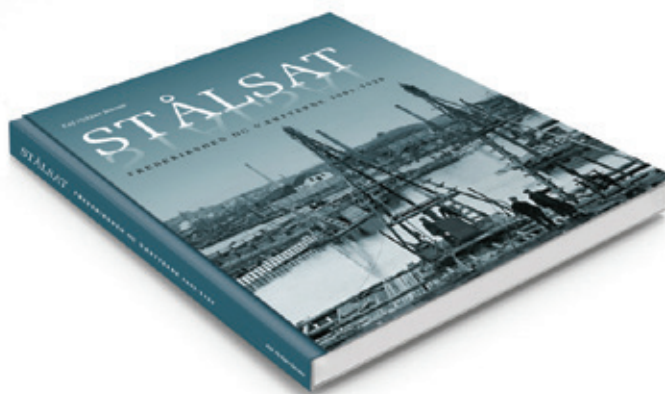
5. **GRATIS FAMILIESØNDAG**
Gratis entré for alle. Rundvisning for børn kl. 11

14.-17. **EFTERÅRSFERIE**
Igen i år arrangerer vi sjove, spændende og spøjse aktiviteter og konkurrencer i efterårsferien. Hold dig klar og hold øje med vores hjemmeside.

November

2. **GRATIS FAMILIESØNDAG**
Gratis entré for alle. Rundvisning for børn kl. 11

Flere oplysninger på forsorgsmuseet.dk

SVENDBORG MUSEUM

Butik & Webshop

I butikken, der ligger på Forsorgsmuseet, kan du købe et bredt udsnit af varer såsom bøger, postkort, legetøj og museumssmykker.

Du kan også handle via vores webshop, der bl.a. sælger den nye bog "Stålsat", der handler om Frederiksøen og værfterne 1901 - 1926.

Bliv medlem

Bliv medlem af Svendborg Museumsforening og opnå mange fordele. Gratis adgang for to til alle museets udstillinger. Medlemmer af Museumsforeningen får også 20% på alle varer i museumsbutikken og webshoppen.

Flere oplysninger på svendborgmuseum.dk

www.svendborgmuseum.dk
info@svendborgmuseum.dk

ENTRÉ:
Børn: Gratis
Voksne: 50 kr.
Stud/pens: 40 kr.

Grubbemøllevej 13
5700 Svendborg
+45 62 21 02 61

**HOLD EN
ALLETIDERS
JULEFROKOST**

MED EN TRADITIONEL BUFFET

**DANSEVENLIG LIVEMUSIK
FRA KL. 21:30**

& Mandelgave PÅ

Arne B
Pub, Live Scene & Bar ...

Program & menu på facebook

Ingen perlesten i træskoene

Nu er det slut med at rode med bilen hjemme i indkørslen

AF CHRISTIAN DAN JENSEN

I Sverige er der ikke en tankstation med respekt for sig selv uden et. I Tyskland, og især i Berlin, er de på hvert gadehjørne, og i København holder de til i store haller.

Vi taler om 'gør det selv' værksteder for dem, som ikke gider rode rundt derhjemme i indkørslen med bilen.

Thomas Laugesen er manden bag Svendborg gør-det-selv værksted. Han åbnede for præcis et år siden i oktober 2013 i de gamle værkstedsbygninger på Sydøstfyns Elforsyning, Fåborgvej 64.

Og siden er det kun gået en vej: fremad.

- Jeg opdagede ret hurtigt, at der virkelig var et behov til stede her i Svendborg for dem, som havde brug for at lave småreparationer og vedligeholdelse på bilen, og som ikke orkede at gøre det hjemme i perlestenene på villavejen, fortæller Thomas Laugesen, som med Svendborg gør-det-selv værksted tilbyder ordentlige værkstedsfaciliteter og værktøjer til leje på timebasis.

Kun til småreparationer

Det er ikke store reparationer, som laves på værkstedet. Her skal man køre bilen til sit autoværksted. Der er heller ikke en mekaniker til rådighed, som hjælper en med sine reparationer. Ej heller er der reservedelssalg fra værkstedet. Konceptet er alene baseret på gør-det-selv princippet, hvor folk med lidt snilde for at arbejde med biler kan komme med bilen og leje sig ind i nogle timer. Til gengæld er her så stort set også det, man skal bruge.

Mindre opgaver som olie- og dækskift er værkstedet skræddersyet til. Der er opvarmede lokaler, hvor der både er lift og afbalanceringsapparat, og så er der udskilningssystem og affaldshåndtering, så alle miljøkrav overholdes. - Og det er vigtigt, understreger Thomas Laugesen.

Depotrum og loppemarked

I gennemsnit er der 3-4 biler igennem gør-det-selv værkstedet om dagen. Og efterspørgslen er stigende.

- Der har været fart på, siden vi startede for et år siden. Og det er alle aldersgrupper, som kommer her. Vi har både ham på 18, som roder med sin nye første bil, og familiefaren, som bruger værkstedet til at skifte til vinterdæk.

Og så har vi en del pensionerede mekanikere, som holder faget ved lige på værkstedet, fortæller Thomas Laugesen og tilføjer, at han også udlejer depotrum, hvis man mangler et sted at have sommerdækkene stående om vinteren.

- Det har også været en ret stor succes med vores depotudlejning. Vi har omkring 20 rum på 16 kubikmeter, som folk kan leje for 350 kr. om måneden. Og det behøver slet ikke at være til biludstyr, smiler Thomas Laugesen, som slutter med at fortælle, at den store hal på 400 kvadratmeter, som ikke er gør-det-selv værksted, lejes ud til stande for loppemarked hver den første lørdag i måneden.

www.svbg-goerdetself.dk

Thomas Laugesen spottede et behov og åbnede det første gør-det-selv værksted i Svendborg. (Foto: mitsvendborg.dk)

GASTROPUB BØRSEN

Med sans for nydelse

- Vi har Svendborgs største udeservering
- Stedet, hvor vi hylder kult filmen SS-Martha
- Nyd Burgere – Nachos & vores berømte Marthagryde
- Aftenmenu m. Steak af Irsk Hereford og Home made Spareribs
- Stort udvalg af fadøl **Å**

Bestil bord på telefon 62 22 41 41

Gerritsgade 31 • 5700 Svendborg
Telefon 62 22 41 41 • www.borsenbar.dk

Stress?

430.000 danskere har stresssymptomer - hver dag.

- søvnproblemer
- hjertebanken
- knugen i brystet
- tankemylder
- kort lunte

Alt for mange tager ikke symptomerne alvorligt. Er du en af dem?

Forebyggelse, håndtering og afhjælpning af stress
Coaching af ledere og medarbejdere
Lederudviklingsforløb

Gitte Olsen

Positiv forandring

Erhvervscoach Gitte Olsen
Tlf: 20 20 97 18
Mail: gitte@gitteolsen.dk
www.gitteolsen.dk

5 GODE GRUNDE TIL AT VÆLGE GF

GF er ejet af kunderne og skal ikke tjene penge til aktionærer.

Det betyder, at vi kan give dig forsikring for alle pengene.

Du får overskuddet tilbage fra bilforsikringen. Princippet er, at jo færre skader vi har, jo flere penge sender vi retur til dig.

Vi er tæt på dig med kontor i Svendborg. Bliv forsikret sammen med din nabo og dine andre byfæller.

GF har nogle af Danmarks mest tilfredse kunder. Uafhængige undersøgelser bekræfter, at GF's kundetilfredshed er helt i top.

Individuelle løsninger til dit forsikringsbehov. Vi rådgiver dig, så du får de rigtige forsikringer til den rigtige pris.

Kundeejet siden 1967

I 1967 gik en lille gruppe mennesker sammen og dannede GF i protest mod dyre forsikringer og aktionærer, der skumede fløden. Siden da er vi vokset til et af Danmarks største forsikringsselskaber med et bredt udvalg af forsikringer til familien Danmark. Vi har nu aldrig villet være de største. Vi vil hellere være de bedste, og derfor er vi glade for at have nogen af Danmarks mest tilfredse kunder.

Det gode selskab

Den grønne side

Sæson for brænde-ovnshygge

Brændeovnens sagte knitren, de orange flammer bag ruden, og varmen og hyggen der breder sig i stuen. Brændeovnen er elsket af mange og er, ved korrekt brug, et rigtig godt supplement til olie- eller gasfyr.

AF METTE THILLERUP, Energijtjenesten

Valg og placering af brændeovn

Jo mere kompakt og tungt dit hus er, jo bedre kan varmen fra brændeovnen lagre sig i murværket og forlænge opvarmningen af rummet. Placer brændeovnen i det største rum eller i et rum, hvor varmen kan brede sig til en eventuel 1. sal. Du kan også overveje et varmfordelingsystem, hvor overskudsvarmen fra rummet via et rørsystem fordeles til de andre lokaler i huset.

Hvis brændeovnen skal fungere som supplement til en anden type opvarmning, bør du købe den brændeovn, du designmæssigt bedst kan lide, i den mindste størrelse. De fleste grunde til dårlig brændselsøkonomi og forurening ligger i valget af en alt for stor brændeovn – når brændeovnen er for stor, kan varmen føles for kraftig, og dermed begynder brugeren at optænde forkert. Det er de høje temperaturer, der hjælper med at brænde de skadelige gasser af, så det er vigtigt, at temperaturen i ovnen holdes høj. Derudover skal man sikre sig, at brændeovnen er af en god kvalitet. Den skal være godkendt til anvendelse i Danmark og have (mindst) en DS plus-godkendelse - og gerne svanemærket.

Tænd korrekt op

Det eneste brændsel, der duer, er rent, tørt træ. Fyr ALDRIG med affald, mælkekartoner eller træ, der er imprægneret med maling eller andet. Træ med maling og affald kan give giftig forurening

som f.eks. cyanid- og dioxinforbindelser, hvilket du ikke ønsker, at hverken din familie eller naboer skal indånde.

Våd træ brænder dårligt, det sviner, og en stor del af energien og varmen går tabt til at tørre brændet i ovnen – resultatet er en tilsodet ovn og skorsten og stor risiko for skorstensbrand samt sure naboer, som må lukke deres vinduer på grund af din mørke, ildelugtende røg.

Start med at placere 1-2 stykker brænde i bunden af ovnen.

Herpå stabler du en pyramide af optændingspinde på samme måde, som hvis du bygger et tændstikhus, ca. 8 stykker. Placer to optændingsposer i bunden af pyramiden og antænd. Sørg for, at der kommer masser af ilt til optændingen ved at lade lågen stå på klem, så flammerne hurtigt bliver gule og klare.

Når ilden har fået godt fat, kan du lukke lågen, men sørg for mest mulig luft til forbrændingen fra luftspjældet, indtil ilden har godt fat i det nederste brænde - først derefter indstilles luftspjældet efter skorstenstrækket. Du kan nemt tjekke, om du fyrer korrekt i din brændeovn ved at gå udenfor og kigge op på skorstenen. Hvis der er grå eller mørk røg, skal du ændre på din fyring. Kan du derimod hverken lugte eller se røgen, så har du fyret helt rigtigt.

Og så frem med kakao og hjemmebak – det er ren hygge.

Mit grønne Sydfyn i år 2020 – del 1

AF NIELS CHRISTIAN NIELSEN, projektleder G02Green

Hvor har vi dog haft en fantastisk sommer på Sydfyn. Vores vedvarende energianlæg (VE-anlæg) har produceret som aldrig før, så vi nu er det område i Danmark, der producerer mest grøn energi pr. indbygger.

Grønne færger

Den smukke gamle dame, Sundfærgen Helge, er fuldstændig CO2-neutral, efter at hun i vinterens løb fik isat en kombineret el- og brintmotor, der gør, at hun udelukkende drives af sol- og vindenergi.

Helges lillesøster, cykel- og personfærgen Helga, der sejler mellem Vindeby og Svendborg Havn med både pendlere og turister, har været grøn siden 2017, hvor hun blev født med samme teknologi, som Helge nu nyder godt af.

Restprodukter

Alle gæstesejlere i de sydfynske havne får leveret grøn strøm fra vore lokale VE-anlæg, og affaldshåndteringen fra bådene er sat i system, så samtlige restprodukter indgår i en genbrugs-cyklus. På havnene er der opsat 4 forskellige containere, så bl.a. madaffald bliver til en biosuppe i det fælles sydfynske multibiogasanlæg, som er placeret mellem forbrændingsanlægget og genbrugsstationen i Svendborg.

Tilsvarende har husstandene i Svendborg Kommune 3 "restproduktbeholdere" med hver to rum. Den ene beholder er til papir og plast, den anden til metal og glas og den tredje til bioaffald og "restprodukter". Endelig kan man få en fjerde beholder til det grønne fra haven og husholdningen eller en gratis komposteringsbeholder til hjemmekompostering. Den sidste løsning giver yderligere nedslag i affaldsgebyret.

Strøm til strøm i Svendborg Sund

Strømforsyningen i Svendborg er unik i den forstand, at der nu er 5 turbineanlæg, som producerer strøm til fælles gavn og glæde for de sydfynske forbrugere. Turbinerne er udviklet og produceret i et tæt samarbejde mellem studerende fra det tekniske fakultet på SDU, Teknologisk Institut, SIMAC og lokale fremstillingsvirksomheder.

Fortsættelse følger i næste nummer...

Efter varm sommer venter fyringssæsonen

AF ANITA KRAMER, Sydfyns Elforsyning

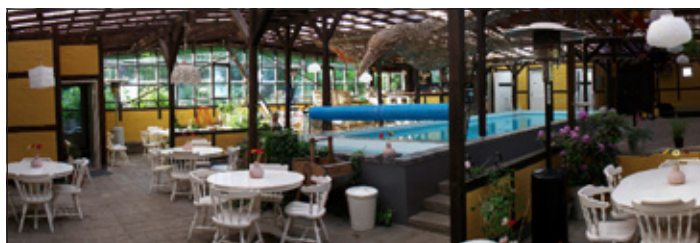
Efter en lang varm sommer er du måske så småt begyndt at sætte lidt varme på i boligen. I den forbindelse er det vigtigt at åbne alle radiatorer i boligen og indstille dem til samme temperatur. Du sparer ikke varme ved at lukke nogle af dem. Det giver bare de andre radiatorer overarbejde, og varmen bliver dårligere fordelt.

Ensartet temperatur i boligen – næsten

Hold en temperatur på ca. 21 grader i alle opholdsrum – det giver en god balance mellem komfort og varme-forbrug. I soveværelse og i rum, hvor du kun opholder dig i kort tid, er 18 grader fint. Sluk ikke helt for varmen i rum du ikke bruger, men indstil temperaturen på mindst 10 grader, ellers er der risiko for fugtskader som råd eller svamp. Luk dørene mellem rum med forskellige temperaturer – ellers kan der opstå træk, og det reducerer energibesparelsen.

Udluftning

Sørg for udluftning med gennemtræk to gange dagligt året rundt. Åbn vinduer eller yderdøre i 5 til 10 minutter, men luk for radiatorerne forinden. Det forhindrer termostaterne i at åbne unødigt op for varmen, når den kolige luft kommer ind i rummet. Efter udluftning sættes termostaterne tilbage på den normale indstilling. 5 til 10 minutters udluftning er nok til, at luften i rummet bliver fornyet, og vægge samt interiør når dermed ikke at blive kolde. Har du gulvvarme, kan det dog ikke betale sig at lukke for varmen under udluftning. Få flere energibesparende råd på SEF.dk

Guesthouse Danninghus

Festlokale til 140 pers. Sundbrovej 31
Billig overnatning til 40 pers. 5700 Svendborg
NB!! Åben for booking i 2015 +45 23457616

Anita Grundahl og Morten Bytoft:

Når du har brug for os, er vi her – også søn- og helligdage

Den lokale bedemand®

Valdemarsgade 50
Svendborg
Tlf. 6221 9909
www.dlbg.dk

Sydfyns Elforsyning's BREVKASSE

Velkommen til Sydfyns Elforsynings
brevkasse her i mitsvendborg.dk –
MAGASIN.

Her på siden vil vi i hele 2014 dele
vores kunders spørgsmål – og vores
besvarelser – med læserne.
Du har også mulighed for, som
læser og evt. kunde hos SEF, at
stille spørgsmål direkte til os på
brevkasse@sef.dk.

God fornøjelse

Jeg har hørt, at man kan købe Support- Energi El og Naturgas hos SEF – hvad er det?

Som kunde hos SEF kan du vælge Sup-
portEnergi og være med til at støtte din
forening eller klub – efter dit valg. Og
SupportEnergi er for alle. Støtten optjenes i
takt med, at du anvender el og naturgas –
du støtter med 2 øre/kWh el og 10 øre/m³
naturgas. Det bliver til en årlig støtte på ca.
100 kr. ved et elforbrug på 5.000 kWh og
med 150 kr. årligt ved et naturgasforbrug
på 1.500 m³. Helt konkret får du el og
naturgas til attraktive priser. Den valgte
klub, forening eller andet formål, du har
valgt at støtte, får penge til fx træningstrø-
jer, redskaber eller andre aktiviteter. Med
andre ord; alle vinder med SupportEnergi

Hvad er digitalt tv?

Det er digitalt tv, når tv-signalet fremføres
digitalt. Der sendes både et analogt og
et digitalt signal samtidig. Almindelige
tv-apparater kan kun forstå det analoge
signal. Det er derfor nødvendigt, at dit
fjernsyn har en såkaldt DVB-T modtager
indbygget – som kan omdanne det digitale
signal til et analogt signal. Har dit fjernsyn
ikke en DVB-T modtager indbygget, så kan
du købe modtageren som en ekstern boks,
du tilkobler.

Det digitale signal er rensat for "støj", så
billedet fremstår mere klart og "rent". Jo
større tv, jo tydeligere kan det forbedrede
signal ses. Digitalt tv giver ligeledes mulig-
hed for et bredere udbud af tv-kanaler.

Jeg mangler nogle kanaler på mit TV

Manglende kanaler kan i de fleste tilfælde
afhjælpes ved at lave en ny kanalsøgning
– søg både analogt og manuelt. Væsentligt
at du undersøger, at du ikke har valgt en
'favoritliste', så kun de kanaler vises. Føl-
gende indstillinger kan indtastes:

Netværks-ID: 100
QUAM: 256
Symbolrate: 6875
Startfrekvens: 234

OBS: Landekoden skal på Samsung TV i
nogle tilfælde ændres til Finland og på
Smart TV til Holland.

Sydfyns Byggefirma ApS.

Din lokale tømrer & snedker 42 42 66 66

Sydfyns Byggefirma
er flyttet ind i nye lokaler på
Færggårdsvej 45 i Vindeby
5700 Svendborg.

Færggårdsvej 45 - 5700 Svendborg - 42 42 66 66 - www.sydfynsbyggefirma.dk - mail@sydfynsbyggefirma.dk

Kære brevkasse

Jeg er en af dem, der som følge af finanskrisen blev arbejdsløs og efterfølgende skilt. Min tidligere ægtefælle fraflyttede vores tidligere fælles ejendom, og idet jeg ikke selv havde mulighed for at klare alle udgifterne alene, blev ejendommen desværre bortsolgt på tvangsauktion. Jeg står nu med en betydelig stor gæld, som tynger mig frygteligt, og som jeg ikke ved mine levende råd omkring. Jeg er fra en god ven blevet opfordret til at søge en gældssanering, men kender ikke til det og synes, at det hele er uoverskueligt. Kan I hjælpe mig??

Kære fallent

Der er håb forude!

Gældssanering synes at være en god løsning for dig.

Hovedkriteriet for at få en gældssanering er, at man er håbløst forgældet, og at en gældssanering vil medføre en varig forbedring af dine økonomiske forhold.

Der er ikke præcise krav til, hvor stor gælden som minimum skal være, idet det afhænger af en konkret vurdering og skal bl.a. sammenholdes med ansøgerens indtægter/udgifter.

Som tommelfingerregel kan man sige, at gælden for en erhvervsaktiv ca. skal udgøre min. kr. 325.000,00 og for en pensionist ca. kr. 70.000,00.

Gælden må ikke være alt for ny; dvs. ca. min. 3-5 år gammel, men det afhænger bl.a. også af gældens karakter og omstændighederne ved gældens stiftelse.

I den forbindelse kan nævnes, at det kan være til hinder for gældssanering, såfremt en større del af gælden er forbrugsgæld, at gælden vurderes at være spekulationspræget, opstået ved uansvarlig gældsstiftelse, systematisk oparbejdet gæld til det offentlige, en væsentlig del af gælden er opstået som følge af strafbare eller erstatningspådragende forhold, hvis du har indrettet dig m.h.p. at søge gældssanering (f.eks. skaffet aktiver af vejen, aftalt lavere løn med din arbejdsgiver, aftalt højere husleje med din udlejer m.v.).

Man skal som udgangspunkt være i arbejde, medmindre man er førtidspensionist, efterløner eller folkepensionist eller søger gældssanering umiddelbart omkring afslutningen af en forudgående konkurs.

Du søger gældssanering ved at udfylde en ansøgningsblanket (findes på domstolens hjemmeside: www-domstol.dk, kan hentes hos skifteretten eller en advokat), og hvor der skal medsendes diverse bilag.

Hvis både du og en evt. ny samlever/ægtefælle søger gældssanering, skal I udfylde en ansøgning hver. Ansøgningen indgives til den skifteret, hvor du/I bor.

Det er gratis at ansøge. Hvis gældssanering indledes, vil skifteretten antage en advokat som skifterettens medhjælper til at forestå det praktiske arbejde med at udarbejde et forslag til gældssanering. Omkostningerne herved dækkes af statskassen.

Gældssaneringsforslag kan gå ud på, at al gæld bortfalder uden afdrag for dig at betale (sker sjældent), eller at du i en periode på 5 år skal betale et vist afdragsbeløb til kreditorerne.

For pensionister og skyldnere, der søger gældssanering i forbindelse med en konkurs, er afdragsperioden alene 3 år. Begge med mulighed for, at beløbet med en mindre "rabat" kan konverteres om til et éngangsbeløb.

Det, du skal betale, udgør ikke en vis procentdel af gælden, men fremkommer ved en opstilling over nettoindtægter med fradrag af visse udgifter, herunder

OM ADVOKAT CLAUS OLSEN

■ Praktiseret i advokatbranchen siden 1990, bestalling opnået i 1993, moderet for landsret i 1994, moderet for Højesteret i 2000. Har siden 1997 drevet selvstændig advokatvirksomhed.

■ Claus Olsen beskæftiger sig navnlig med selskabsret og erhvervsret, straffe- & retssager, voldgiftssager, konkurs, akkord og gældssaneringer, handel med fast ejendom, entrepriseret, arveret og dødsbødbehandling.

ADVOKATHUSET SVENDBORG

■ Rådgiver mindre og mellemstore virksomheder, privatpersoner, fonde, foreninger m.v.

■ Beskæftiger 5 jurister og 7 sekretærer, yder rådgivning inden for hele det juridiske felt.

■ Har til huse i Krøyers Pakhus, et af byens smukkeste bygningsværker fra købmændenes storhedstid.

WWW.ADVOKATHUSET-SVENDBORG.DK

bl.a. boligudgifter inkl. forbrug, A-kasse og fagforenkinskontingent, befordringsudgifter, hvis de vurderes nødvendige, bidrag til børn/ægtefælle, samværsudgifter, medicinudgifter m.v. Herudover har en enlig et såkaldt rådighedsbeløb på kr. 5.850,00 pr. måned til mad, tøj og øvrig husholdning, et par har kr. 9.920,00 pr. måned (begge 2014-tal, der reguleres hvert år pr. den 1. januar), som også skal fratrækkes. Hvis der herudover er et beløb til overs, skal dette beløb tilbydes kreditorerne hver måned i som udgangspunkt 5 år.

Du kan med fordel kontakte en af skifterettens medhjælpere i gældssaneringer for evt. hjælp (se rettens hjemmeside).

Held & lykke!

Stort udvalg i spændende NYE OG BRUGTE Strenginstrumenter
F.eks.
"Little" Martin LX1 fra 2974,-

Åbningstider:
Mand-fred 10 - 17.30
Lørdag 10 - 13.00

Stort og varieret udvalg i sundt fodtøj f.eks. MBT verdens førende funktionelle sko Vi er din autoriserede MBT-forhandler

INDLÆG - TILBEHØR SKOMAGERVÆRKSTED

Møllergade 31, Svendborg . Tlf. 62 21 05 90 . post@aksglaede.com . aksglaede.com

Efterårsferie-menu

Uge 42

- til hel familien...

Gammeldags Flæsksteg med brunede kartofler, rødkål og mormorsovs
Dessert: 3 - farvet IS

Voksen pr. kuvert kr. **160.-**
Børn pr. kuvert kr. **80.-**

Bestil venligst bord tlf. 41200976

Husk også :
Halloween 31. oktober og
Mortens aften 10. november

Brogade 1-3 · 5700 Svendborg
Tlf. 41 20 09 76
mail@restaurant-aeroe.dk

Mr fejrer 50 års jubilæum

Herretøjskæden Mr, som i dag består af 71 butikker landet over, fejrer i disse dage 50 års jubilæum, og i forretningen i Møllergade 10 i Svendborg fejrer de også det prestigefyldte samarbejde med de store modehuse gennem fem årtier. Dette markeres med prisfald på de eftertragtede mærkevarer.

Mr-kæden har overlevet alt fra den stigende grad af globalisering, finanskrisens skarpe kløer og generelt skiftende tider. De har konsekvent leveret moderne kvalitetsvarer uden at miste fokus på den gode, gammeldags service. Og netop serviceniveauet hos Mr er vægtet højt. Dette skyldes bl.a. den traditionsrige fortid hos Mr-kæden, hvor klassiske dyder som kompetence og oprigtighed altid har været i højsædet.

På landsplan beskæftiger Mr omkring 400 personer, og selv om det nu er muligt at handle online, har Mr ingen planer om at ændre ved service-konceptet i den fysiske butik.

- Vores forretning tilbyder fantastiske varer til de rigtige priser og en meget kompetent faglig vejledning. Sådan har det været siden dag ét, siger de hos Mr i Møllergade 10 i Svendborg.

Tak for hjælpen

BLOMSTER CHOKOLADE VIN SPECIALITETER

Bestil fra vores butik, interflora.dk eller via mobilen. Vi sender over hele landet.

Gåsestræde 7 B · 5700 Svendborg · Tlf. 53 62 70 09

BORGERFORENINGEN

Kulturhus Svendborg

FREDE FUP

Fre. d. 03.10. kl. 20.30

Arr.: Borgerforeningen

MISS MUKUPA & WADUDU

Lør. d. 04.10. kl. 14.00

Arr.: Borgerforeningen

CHRISTINE FELDTHAUS FØREDRAG

Tors. d. 09.10. kl. 20.00

Arr.: Borgerforeningen

SING SING SING

Fre. d. 10.10. kl. 20.00

Arr.: Borgerforeningen

MIKAEL K. & KLONDYKE

Lør. d. 11.10. kl. 20.00

Arr.: Borgerforeningen

RUGSTED & KREUTZFELDT M. BAND

Lør. d. 18.10. kl. 20.30

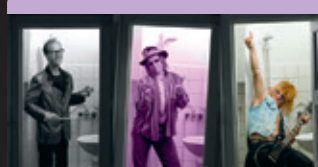
Arr.: Borgerforeningen

THE SAVAGE ROSE

Fre. d. 24.10. kl. 20.30

Arr.: Borgerforeningen

TIMEMACHINE

Lør. d. 25.10. kl. 14.00

Arr.: Borgerforeningen

BUBBER FØREDRAG

Tors. d. 30.10. kl. 20.00

Arr.: Borgerforeningen

HOLD EN FANTASTISK JULEFROKOST I BORGERFORENINGEN

KulturCaféen 6222 2327

Ramsherred 4 · 5700 Svendborg

Telefon 6222 2321

Se alle arrangementer på www.borgerforeningen.info

Forsalg til Borgerforeningens egne arrangementer:
www.billet.dk, og i Kulturbutikken på Kulturtorvet:
Hverdage kl. 11-15, tirs. 11-18 og lør. 11-13 og v/indgang.

Køb gavekort i Kulturbutikken

Det handler om motivet

AF CHRISTIAN DAN JENSEN

mitsvendborg.dk

Olympus E-PL7

Det nye Olympus E-PL7 er det perfekte systemkamera, når du er på farten. Med indbygget Wi-Fi i kameraet kan du overføre eller tage billeder via Olympus Image Share app'en (iOS & Android) på enten din smartphone eller tablet – uanset hvor du er.

Specifikationer:

- 16,1 mega pixels
- Metal kamerahus
- TruePic VII processor
- Indbygget 3 akslet billedstabilisering
- Vipbar skærm (kan vippes 180 grader ned under kameraet; perfekt til selfies)
- Full HD video
- Indbygget Wi-Fi
- 14 Art-filters
- Fås i farverne: sort, hvid eller sølv

Olympus E-PL7 kan købes hos Click Svendborg i Gerritsgade og koster 3.999,00 kr. inkl. moms (afhængig af kit).

(Foto: mitsvendborg.dk)

Hvad er de tre vigtigste ting, man skal gøre, når det rigtige billede skal tages?

Det spørgsmål er der sikkert mange forskellige svar på. Og så måske alligevel ikke. I hvert fald er der mindst ét af svarene, som går igen, næsten uanset hvem man spørger.

Motivet

- Det gode motiv er det gode billede. Man kan have nok så mange gode betingelser for at tage det 'perfekte' billede, men er motivet ikke til stede, så falder alt til jorden, siger Brian Bang, som er butikschef hos Click Svendborg i Gerritsgade.

Stemningen

Motivet i et billede er altså det første parameter i 'det gode billede'. Hertil kommer historien i motivet. Billedet skal fortælle noget. Der skal kunne fornemmes en stemning i udtrykket i billedet.

- Det handler om at få fortalt historien i motivet. Og derfor kan det gode billede lige så godt være det, hvor det impulsive tryk på knappen giver det bedste resultat. Ofte oplever man, at de opstillede billeder bliver mere

udtrykkløse, end der hvor situationen pludselig opstår, og hvor man er hurtig til at opfange det, forklarer Brian Bang.

Udstyret

Den (måske) sidste ting, som er vigtig at have med, når man skal tage det rigtige billede, er udstyret. I dag fotograferer vi mere og mere med vores smartphone, end vi gør med egentligt kameraudstyr. Det gode motiv kommer, bedst som vi ikke tror det, og i og med at vi har vores smartphone lige ved hånden, så kan der komme rigtig gode resultater ud af at fotograferer med den. Men der er nogle væsentlige detaljer, som din smartphone ikke kan opfylde.

- Der er naturligvis nogle begrænsninger ved at benytte 'billigt' fotoudstyr. Dybdeskarpheden, kontrasterne og farvebalancerne er nogle af de ting, hvor man får mere for pengene ved at fotograferer med godt fotoudstyr. Og selvom kameraet i smartphones stadig udvikles til det bedre, så er der lang vej endnu i at nå op på niveau med det rigtige udstyr, siger Brian Bang og tilføjer, at der findes gode kameraer i priser, hvor de fleste kan være med.

Foto taget med en iPhone 5S.

Foto taget med Nikon D7000 kamera med et Nikon F2.8 objektiv, som ligger i den dyrere ende af skalaen.

Bente Sonne / Glasblæseriet
 Salig Simons Gaard, Brogade 37, Svendborg
 Tlf: 6222 8373, www.glasblaeseriet.dk

Baba's

pizza

Frederiksgade 13 - 5700 Svendborg
 Tlf. 62 21 21 29 - babassvendborg@gmail.com

Kulturpriser 2014 - Du kan være med til at indstille en kandidat

Du kan læse om kriterier, og hvordan du gør på Svendborg Kommunes hjemmeside, www.svendborg.dk. Sidste frist for kandidatforslag er søndag den 19. oktober.

Kulturprisen kan tildeles en person eller gruppe af personer, der har ydet en ekstraordinær indsats for at sætte Svendborg på det kulturelle landkort, medens Ungdomstalentprisen kan tildeles en ung eller gruppe af unge mellem 15 og 25 år, der har vist et specielt talent inden for musik, billedkunst, litteratur, teater, dans eller film.

Prismodtageren skal have boet størstedelen af sit liv i Svendborg Kommune.

Sæt allerede nu kryds i kalenderen lørdag den 6. december kl. 13.00

Selve prisuddelingen er åben for alle og foregår i Guldalen i Borgerforeningen - Kulturhus Svendborg.

sydfynskalenderen.dk

Svendborgvinen er et hit

Blomsterhjørnet på Lundevej 4 kan efterhånden kalde sig mere en livsstilsforretning end en blomsterhandel. I hvert fald er udvalget i den hyggelige butik meget mere end blomster. Her er også delikatesser, chokolade og Chaplon-te. Her er brugskunst, tøj og smykker. Og så kan du købe vin - Svendborgvinen.

Vin med humor

Ideen til Svendborgvinen kommer fra Heidi Strandgaard, som er indehaver af Blomsterhjørnet. - Jeg synes, at det kunne være sjovt at have en vin i forretningen, som symboliserede Svendborg. Og det måtte gerne være en 'vin med humor', fortæller Heidi Strandgaard, som konfakterede tegner Leo Thiel og fik ham til at tegne flaskens etiket, som med et glimt i øjet viser en havmåge med matroskasket. Vinen er en italiensk Rosso Passo, som er fremstillet på druene Merlot, Negroamaro, Primitivo og Malvasia fra udvalgte vinmarker. Svendborgvinen kan kun købes i Blomsterhjørnet, og allerede nu er den blevet et stort hit. - Vi solgte 200 flasker på en uge, så det betegner vi som lidt af en succes, smiler Heidi Strandgaard. Svendborgvinen kan købes for 79 kroner flasken og to for 149 kroner.

Heidi Strandgaard og Maiken Rasmussen er klar med Svendborgvinen.

SVENDBORGnyt.DK
- LOKALE NYHEDER PÅ NETTET -

Veronica Mortensen

Torsdag 23. OKT. kl. 20
Giant Steps på Arne B

Pladsbestilling: 62 22 47 83
So hele efterårs-programmet her: www.giantsteps.dk

De frie kulturmidler

Du kan stadig nå at søge tilskud til kulturaktiviteter i 2014

Det er muligt at søge Svendborg Kommune om tilskud til kulturelle arrangementer og aktiviteter fra puljen De frie kulturmidler. Puljen har til formål at yde tilskud til offentlige, kulturelle arrangementer for borgere, gæster og turister i Svendborg Kommune.

Du kan læse om kriterier, og hvordan du gør, på www.svendborg.dk

Det' Klassisk

Fredag d. 21. nov. kl. 14.30
Klassisk musik • Kette • Kage

Boda & Wärme

Pl. Boda: saxofon
Marie Wärme: accordion

Aben Scene

kl. 19.30 - 19.50

Træd op og g'et nummer - både solister og ensemble er velkomne!

ATTENDU: Svendborg Musikråd

Janet Vahl

Arne B

Venstegade 10, 5200 Svendborg

Pladsbestilling: 62 22 47 83

www.svendborg-musikraad.dk • www.aben.dk

Jytte Abildstrøm gæster Svendborg

Sæt allerede nu kryds i kalenderen søndag d. 30. november kl. 14.00, hvor det er lykkedes at få en af dansk teaters store skuespillerinder og nærmest folkeejere, Jytte Abildstrøm, til Svendborg. Sammen med Tine Rehling, en af Nordens bedste og internationalt kendte harpenister, optræder hun i et musikalsk, lyrisk program med titlen "Et blad fra Himlen" - En kærlighedserklæring til livet". Det er fortællinger og eventyr af Halfdan Rasmussen, H.C. Andersen, Selma Lagerlöf m.fl., hvor ordene stimuleres med harpens klange og får historierens indhold til at smelte ind i hjerterne. Musikken er af bl.a. Debussy, Britten, Chic Corea og Isaac Albeniz, og Tine Rehling spiller også satser for solo-harpe.

Denne eftermiddag bliver et smukt og bevægende møde med fortælling og harpe og finder sted i de smukkeste rammer i Vor Frue Kirke.

Billetten á 130 kr. fås på sydfynsbilletten.dk, kirkekontoret og ved indgangen.

Arrangør er den lokale musikarrangør Janet Vahl, og arrangementet støttes af Svendborg Musikråd.

Jytte Abildstrøm gæster Svendborg

Tygesen er flyttet til Møllergade

Modebutikken for de voksne piger, Tygesen Women, er flyttet i nye lyse og venlige lokaler i Møllergade 20. Forretningen kommer således til at ligge i første parket med udsigt til det nyrenoverede torv lige i hjertet af midtbyen.

- Vi har den perfekte beliggenhed her i Møllergade. Og vi glæder os til at byde alle vores nye som gamle kunder velkommen i de nye omgivelser, siger Birgit Andersen, som er butikschef i Tygesen Women. Forretningen, som tidligere havde til huse i Gerritsgade, får ganske vist mindre kvadrater at boltre sig på, men det mærkes ikke, når først man er inde i butikken. Her er det samme på hylderne, som der altid har været, og på 1. salen er der indrettet en

hel afdeling med overtøj og et afsnit med fest- og selskabstøj.

- Det bliver en helt anden og spændende forretning, hvor man i ro og fred kan gå og se og se og prøve vores mange gode tøjmærker. Og så har vi jo Lilletorv-scenen og torvehandlen lige uden for vinduerne, så det bliver bestemt festligt, smiler Birgit Andersen.

Så slipper du for perlesten i træskoene

Nu kan du selv udføre reparationer på din egen bil til latterlige lave priser.

Svendborg GØR DET SELV
VÆRKSTED

- Lift leje 95kr i timen inkl. moms
- Professionelt værksted med næsten alt i værktøj
- Dækmaskiner og afbalanceringsapparat

Tlf.: 29 91 57 24

Fåborgvej 64

5700 Svendborg

Se mere og book en tid på
www.svbg-goerdet selv.dk

Ikke bare et værksted men et fedt værksted

Service- og reparations-
aftale 91 øre om dagen.

Den er ikke billigst. Men det bliver den.

Det fremgår ikke af prislisen, hvad en Transporter koster.

Regnskabets time kommer først den vemodige dag, hvor du bestemmer dig for at sælge den igen.

Det er nu du opdager, hvor meget den er værd som brugt. Det er nu, du kan se tilbage på de reparationer, der aldrig blev brugt for. På alt det brændstof, den har sparet dig for gennem tiden. Og nu, du kan konstatere, at du aldrig har kunnet give den skylden for kostbar, tabt arbejdsfortjeneste. Nu kan du regne lidt på det.

Mon ikke facit vil fortælle dig, hvad din næste varevogn skal være for en?

Regn ud hvad en Volkswagen kan spare dig for på vw.dk/beregn

Bare alle gjorde deres arbejde lige så godt.

Erhvervsbiler

Transporter BM blandet kørsel op til 15,9 km/l og CO₂ 166 g/km. Bilen er vist med ekstraudstyr.
Leasing Transporter 4 år/60.000 km fra kr. 1.599,- ekskl. moms.

ErhvevsCenter

Volkswagen Svendborg

Englandsvej 1, 5700 Svendborg
www.volkswagen-svendborg.dk

Salgschef: Ejvind Jørgensen. Mobil: 53 39 10 20

Specielt hos os:

- Express Service
- Hente & bringeservice
- Fleksible åbningstider
- Erhvervsteam på værkstedet